

איגרת ספרי חסידות

באר

מקדושים

נח

מקדושים

מערכת 'פאר מקדושים'

ראש המערכת

הגה"ח מוהר"ר ישראל מנחם אלתר שליט"א

עורך ראשי

הרב משה יהודה קרול

עורך אחראי

הרב טוביה פריינד

חברי ועדת היגוי

הגה"ח רבי יחיאל בויס שליט"א

הגה"ח רבי יוחנן גורארי שליט"א

הגה"ח רבי אברהם צבי דירנפלד שליט"א

הגה"ח רבי מנחם מענדל ויזניצער שליט"א

הגה"ח רבי יעקב דוד וינטרוב שליט"א

הגה"ח רבי יצחק ישעיה וייס שליט"א

הגה"ח רבי דוד אברהם מנדלבוים שליט"א

הגה"ח רבי אביגדור מאיר רובינשטיין שליט"א

הגה"ח רבי אברהם מרדכי רושצקי שליט"א

חברי המערכת

הרב דוד סלאנים	הרב חנוך מאיר בינקה
הרב שמחה בונים סלוד	הרב שמחה בונים בויס
הרב ישראל נחום צימרמן	הרב יהושע מנחם בלושטיין
הרב אברהם מרדכי קוזק	הרב אברהם מרדכי ברלינר
הרב יחיאל פנחס קופרברג	הרב משה אריה גומבו
הרב משה יוסף קמינר	הרב שמואל יעקב גליקסברג
הרב יהודה אריה קמפינסקי	הרב יהודה אריה ליב היינה
הרב שמחה בונים קמפינסקי	הרב דוב היישריק
הרב ישראל קרול	הרב אליעזר וינגוט
הרב נחמיה קרול	הרב משה וקלסמן
הרב אברהם שטייר	הרב ישראל טורובר
הרב אליהו אברהם שטרן	הרב מאיר מונטג
הרב שמואל יוסף שטרן	הרב שמחה בונים מורגנשטרן
הרב דוב בער שלמה שפירא	הרב שמחה בונים נאגל
הרב ישראל אליהו שפירא	הרב ישראל סגל

במהדורה זו של 'פאר מקדושים' הושקעה גיעה גדולה ודמים מרובים, תרתי משמע, כדי שהספר יהיה בפאר והדר, נקי ומנופה מכל שגיאה וטעות. לכן על פי דין תורה ולהבדיל ע"פ החוק הבינלאומי אוסרים אנו בכל תוקף כל אופן של הדפסה, צילום והעתקה בלי רשות מפורשת בכתב של המערכת.

ובזה בקשתנו מכל הלומדים והמעיינים, שבאם ימצאו טעות, יואילו בטובם להודיענו, כדי שבעז"ה יתוקן הדבר במהדורות הבאות ובזה יזכו את הרבים ושכרם מרובה מן השמים.

הוצאה לאור ע"י:

'פאר מקדושים'

רח' האדמו"ר מרוז'ין 13, בני ברק

טל: 03-6167334

פקס: 03-5705642

Peer Mikdoshim

13 Ha'admor me'ruzin

Bnei Brak E. Israel

Tel: 972-3-6167334

Fax: 972-3-5705642

6167334@gmail.com

©

Copyright

כל הזכויות שמורות

ל'אוצר ערכי החסידות'

ע"ר - 580544427 בני ברק

סדר ועימוד:

ישראל רוזן 3136137-053

כריכה ושערים:

שילוב 7680880-052

ספר
דגל מחנה
אפרים

פרשת נח

ז"ל (סנהדרין לח:) 'מוֹשֶׁךְ בְּעַרְלָתוֹ הָיָה', וְאִיתָא (תנחומא נח, ה) 'תָּמִים', מְלַמֵּד שְׁנוּלַד מְהוּל', וְהֵינּוּ לְפִי שְׁהוּא הָיָה רֵאשׁוֹן לְתַקֵּן חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן שְׁפָגַם בְּבְרִית קִדְשׁ. וְזֶה מְרִמְזוּ הַפְּסוּק 'תָּמִים', הֵינּוּ תְּמִימוֹתוֹ שֶׁל נֹחַ שֶׁבָּא לְתַקֵּן חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן, הָיָה אַחַר כָּף 'בְּדַרְתָּיו', הֵינּוּ בְּתֵלַת אַבְהֵן כְּנ"ל, כִּי בְּאַבְרָהָם כְּתִיב (בראשית יז, א) 'וְהָיָה תָּמִים', יִצְחָק 'עוֹלָה תְּמִימָה'^ה, וְיַעֲקֹב 'אִישׁ תָּם' (בראשית כה, כז). 'אֵת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ נֹחַ', זֶה הָיָה כָּל הַלֵּיכוֹת נֹחַ, לְתַקֵּן 'אֵת אֱלֹקִים' הֵינּוּ אָדָם הָרֵאשׁוֹן שֶׁהָיָה יָחִיד בְּעוֹלָמוֹ אֵת הָאֱלֹקִים, וּמְכַל מְקוֹם לֹא תִקֵּן אוֹתוֹ בְּשִׁלְמוֹת עַד 'וַיּוֹלַד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָּנִים' וַנְּזַדְּרְקוּ בְּתֵלַת אַבְהֵן וְכוּ', וּמָה שֶׁלֹּא נִשְׁלְמוּ וַנְּתַקְנוּ בְּשֵׁם חָם וַיִּפְתָּ, מִפְּנֵי שֶׁהָיָה בִּינֵיהֶם חָם שֶׁהָיָה פּוֹגֵם גַּם כֵּן בְּאוֹתוֹ בְּחִינָה:

אֵלֶּה תּוֹלְדֵי נֹחַ. יֵשׁ לְפָרֵשׁ עַל פִּי מַה שֶׁכְּתוּבָתִּיא בְּבֹאֵר הַפְּסוּק (בראשית ו, ח) 'וְנֹחַ מְצָא חֵן בְּעֵינָי', שְׁנֹחַ מְצָא בְּחִינַת חֶסֶד בְּעֵין אֲשַׁגְחוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכוּ', עֵין שָׁם. וַיְדוּעַי שֶׁבְּחִינַת חֶסֶד שֶׁהוּא הַטְּפָה מִתְּלַבְּשָׁת בְּשִׁלְשָׁה אֵלֶּה שֶׁהוּא הַחוּתָם, גְּשֶׁפְּנִקָא דְמִלְכָא, שְׁלֹא יִגַע בָּהֶם זָרִי. וְזֶהוּ אֵלֶּה תּוֹלְדֵי נֹחַ רֵאשֵׁי תְבוֹת תְּנ"א, שֶׁהוּא גִימְטְרִיא 'חוּתָם' עִם הַשְּׁלֵשׁ אוֹתִיּוֹת, וְהֵבֵן:

נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדַרְתָּיו אֵת הָאֱלֹקִים הִתְהַלֵּךְ. וַיּוֹלַד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָּנִים אֵת שֵׁם חָם וְאֵת יַפֶּת. הֵנִיחַ יְדוּעַ מְזַהֵר הַקְּדוּשִׁי, אָדָם הָרֵאשׁוֹן נִתְגַלְּגַל בְּנֹחַ, וְעַדִּין לֹא הָיָה הַתְּקוּן בְּשִׁלְמוֹת עַד דְּאִזְדְּרְקוּ שֵׁם חָם וַיִּפְתָּ בְּתֵלַת אַבְהֵן וְשֵׁם נִתְקַן בְּשִׁלְמוֹת. וְהֵנִיחַ אָדָם הָרֵאשׁוֹן פָּגַם בְּבְרִית קִדְשׁ, כְּמֵאמָרָם

נח מצא בחינת חסד בהשגחת הקב"ה

נח היה ראשון לתיקון חטא אדה"ר, ושלימות התיקון נעשה ע"י האבות

ציונים ומקורות

שמות אהי"ה הנזכרים במילוי יודין אלפין וההי"ן הם בגימטריא חותם. וע"ע שם דרושי חג הסוכות דרוש ו: 'והנה החותם ההוא, היא החותם העיקרי הפנימי הנעשה מן הנצח הוד יסוד דאימא, מג' שמות אהי"ה דיודי"ן ודההי"ן ודאלפין אשר בהם, והם בגימטריא חותם כי החיצונים אינם נאחזים באימא'. ד. עיין זוה"ק ח"ג קיא: ותיקו"ז קט: וע"ע שם קיג. ה. עיין בר"ר סד, ג: "גור בארץ הזאת" (בראשית כו, ג), אמר רבי הושעיה, את עולה תמימה, מה עולה אם יצאת חוץ לקלעים היא נפסלת, אף את אם יצאת חוץ לארץ נפסלת.

א. לעיל פר' בראשית ד"ה ונח. ב. עיין פרי עץ חיים שער הלולב פ"ד. וע"ע עץ חיים שער מיעוט הירח פ"ג. ג. עיין שער הכוונות דרושי יום הכיפורים דרוש ה: 'והנה אימא נקראת אהי"ה, וכל ספירה מי' ספירות יש בה שם אהי"ה, וג' אהי"ה אשר בג' ספירות קו ימין שבה שהם חכמה, חסד, נצח, הם במילוי יודין העולה קס"א, ושל קו שמאל שבה שהם בינה, גבורה, הוד, הם במילוי אלפין העולה קמ"ג, ושל קו אמצעי שהם דעת, תפארת, יסוד, הם בההי"ן העולה קנ"א, ונמצא כי בנצח הוד יסוד שלה יש ג' אהי"ה דיודי"ן ואלפין ודההי"ן וכו', הנה ג'

הטוב ויוצא
מהרע, ויש
לכבד אותו
שייחזה הרע
ויתגלה הטוב

וּפְתַח הַתְּבָה בְּצִדָּהּ תִּשִׂים. תְּחִלָּה
נִבְאָר מֵה שְׁאֲמָרוּ בַּגְּמָרָא
(סנהדרין לח): 'בְּכָל מְקוֹם שֶׁפָּקְרוּ הַמִּינִין,
תְּשׁוּבְתָן בְּצִדָּן' וכו'. וַיֵּשׁ לְהִבִּין זֶה עַל
פִּי הַקְּדָמָה זו, דָּאִי אֶפְשָׁר לַחֲשֹׁף בְּלֹא
אוֹר וְלָרַע בְּלֹא טוֹב, כִּי הָאוֹר יוֹצֵא וְנֹפֵר
מִתּוֹף הַחֲשָׁף, וְכֵן הַטוֹב יוֹצֵא מִן הָרַע,
אֲדָּ שֶׁהוּא מְכַסֶּה וּבְהֶעֱלֵם שָׁם, וְצָרִיךְ
לְבַרֵּר הַטוֹב שֶׁיְהִיֶּה הָרַע נִדְחָה וְהַטוֹב
עוֹלָה לְמַעְלָה. וְעַל פִּי זֶה תְּבִין מֵה
שֶׁכְּתוּב בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים 'שֶׁל הָרֵב
הַגָּאוֹן מוֹרְנוּ הָרֵב יַעֲקֹב יוֹסֵף הַפַּהֵן בְּשֵׁם
אֲדוֹנָי אֲבִי זְקֵנִי נִשְׁמָתוֹ עֲדָן עַל מִשְׁנֵה
בְּמִסְכַּת אָבוֹת (פ"ה מ"ד) 'אַרְבַּע מְדוֹת
בְּהוֹלְכֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ' וכו', עֵינֵי שָׁם:
וְכֵן הוּא בְּתַפְלָה, כְּשֶׁלְּפַעֲמִים בָּא לְאָדָם
מִחֲשָׁבוֹת זְרוֹת לְכִסּוֹת מִמֶּנּוּ אוֹר
תּוֹרָה וְעִבּוּדָה חֵס וְשְׁלוֹם. אֲבָל מִי שֶׁהוּא
חָכָם, עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ, וְיִבִּין כִּי יֵשׁ אוֹר גְּדוֹל
מְכַסֶּה וְנִעְלָם בְּתוֹף אוֹתוֹ הַחֲשָׁף, כִּי לִית

ע"י שמאמין
שהאור מכוסה
בחושך,
מתחזק
בעבודתו
ותפילותו,
ומכבד הטוב
מהרע

אֲתֵר פְּנוּי מַנְיָה, וְכֹאֲשֶׁר יִבִּין זֶה וּמֵאֲמִין
זֶה בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, אִזּו יִתְחַזֵּק בְּעִבּוּדְתוֹ
וּבְאוֹר הַחַיִּים וְהַטוֹב, וּבְזֶה הוּא מְזַכֵּךְ
וּמְבַרֵּר הַטוֹב מִהָרַע, שֶׁהָרַע נִדְחָה, הֵינּוּ
הַעֲכִירוֹת וְהַפְּסִלֹת מִמָּשׁ נִדְחָה וְנוֹפֵל,
וְהַטוֹב עוֹלָה לְמַעְלָה. וְזֶהוּ סוּד רֹאשׁ
הַשָּׁנָה, וְהַשְּׁלֵשָׁה סִפְרֵים הַנִּפְתָּחִין בְּרֹאשׁ
הַשָּׁנָה, וְהֵבֵן. וְכֵן הוּא בְּכָל דְּבַר וְדְבַר:
וְזֶה יֵשׁ לְפָרֵשׁ כְּפִינָת מֵאֲמַר חַז"ל 'בְּכָל
מְקוֹם שֶׁפָּקְרוּ הַמִּינִים', הֵינּוּ
שֶׁהִבִּיאוּ רְאִיָּה מִן הַתּוֹרָה עַל מִינוֹת
רַחֲמָנָא לִיְצִלָן, 'תְּשׁוּבְתָן בְּצִדָּן', בְּצִד
הַחֲשָׁף שְׁלֵהֶם, שָׁם יֵשׁ אוֹר גְּדוֹל בְּהֶעֱלֵם
שְׁמוּרָה בְּהַפּוּף עַל אֲמוּנַת הַשָּׁם יִתְבַּרַךְ
בְּרוּף הוּא, רַק שֶׁהוּא נִתְפַסֵּה וְאֵינּוּ נִגְלָה
מִחֲמַת שֶׁהַחֲשָׁף מְכַסֶּה אוֹתוֹ:

בכל הסתר
אפ"י של
אמונה יש אור
גדול שמורה
על אמונה

וְכֵן יֵשׁ לוֹמַר הַרְמָז בְּפִסּוּק כָּאֵן עַל פִּי מֵה
שֶׁהָאִיר אֲדוֹנָי אֲבִי זְקֵנִי נִשְׁמָתוֹ עֲדָן.
'תְּבָה' מְרַמָּז עַל מְלָה שֶׁהוּא נִקְרָא תְּבָה,
וְכִמּוֹ שֶׁכְּתוּב 'צִהַר תַּעֲשֶׂה לַתְּבָה' וְאֲמַר

אף כשאני
יכול להאיר
התיבה
שמוציא מפיו,
יחפש בה
האור כי בדאי
יש שם אור
גדול

◆ **צִיּוּנִים וּמְקוּרוֹת** ◆

בזה, על פי ביאור משנה דאבות (פ"ה מ"ג) 'ד'
מדות בנותני צדקה' וכו'. והקושיא מפורסמת
איך הוא ד' מדות, דמדה זו לא יתן ולא יתנו
אחרים אינו מנותני הצדקה. וכן (שם מ"ד) 'ד'
מדות בהולכי לבית המדרש' וכו'. אמנם יש
תועלת ויתרון לאור מן החשך, דהיינו מעלת
יתרון האור ניכר מצד החשך, וכן החכם מצד
הטיפש, וניכר מעלת הצדיק מצד הרשע,
והתענוג מכח הנגע והיסורין, ומעלת הדעת
נודע מכח השכחה, אם כן נעשה זה כסא לזה,
כמו יד האדם המושיט דבר למעלה אז הוא
בעצמו שם וכו', ובזה יובן כי יש ד' מדות בנותני
צדקה, כי זה שאינו נותן נעשה כסא להנותן
בדרך הנ"ל, ודפח"ח. וע"ע להלן פר' יתרו ד"ה
ואתה תחזה בביאור ענין זה. י. עיין פרי עץ
חיים שער ר"ח פ"ג "מאזנים לשון רבים וכו', וזה

ו. 'נעשה אדם בצלמנו' (בראשית א, כו) 'ויברא
אלהים את האדם בצלמו' (שם כז), 'הבה נרדה
ונבלה שם שפתם' (שם יא, ה) 'וירד ה' לראות את
העיר ואת המגדל' (שם ו, א) 'כי שם נגלו אליו
האלהים' (שם לה, ג) 'לא אל העונה אותי ביום
צרותי' (שם ז, א) 'כי מי גוי גדול אשר לו אלהים
קרובים אליו כה' אלהינו בכל קראנו אליו'
(דברים ד, ז), 'ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ
אשר הלכו אלהים לפדות לו לעם' (שמואל ב ז,
כג), 'עד די כרסון רמיו ועתיק יומין יתיב' (דניאל
ז ט). ז. צפנת פענח פר' תרומה פן ו' ביאור
הפסוק ויקחו לי, וע"ע שם פר' ויקהל ד"ה ולי
נראה מ"ש זכאה מאן דאחיד. ח. 'הולך ואינו
עושה שכר הליכה בידו, עושה ואינו הולך שכר
מעשה בידו, הולך ועושה חסיד, לא הולך ולא
עושה רשע'. ט. 'ושמעתי ממורי זללה"ה פירוש

וזהו שְׁמֵרִיזוּ כָּאֵן אֶצֶל הַתְּבָה, וְתִבְהָ הוּא פְרוֹשׁ דְּבֹר, וְזֶהוּ תַחְתִּים הֵינּוּ עוֹלָמוֹת שֶׁהוּא מְדַרְגֶה הַתַּחְתּוֹנָה, שְׁנַיִם הוּא לְשׁוֹן מְשֻׁנָּה אוֹתִיּוֹת נְשָׁמָה, וְהֵינּוּ נְשָׁמוֹת, וְשְׁלֵשִׁים הֵינּוּ אֱלֻקוֹת עַל שֵׁם (שְׁמוֹת יד, ז) וְשְׁלֹשִׁים עַל כָּלוּ, שֶׁהוּא עַל יְדֵי שֶׁהוּא מוֹשֵׁל וּמְנַהִיג אֶת הַכָּל, וְכָל אֱלֹהֵי תַעֲשֶׂה, הֵינּוּ הַתְּבָה וְהַדְּבֹר שְׁתּוֹצִיא מִפִּיךָ יְהִיָּה בְּכֹנֶנָה זֹו וּבְכֹמוֹנָה שְׁלֵמָה שְׁיֵשׁ בְּכָל דְּבֹר תַחְתִּים שְׁנַיִם וְשְׁלִישִׁים, וְהֵם עוֹלָמוֹת וּנְשָׁמוֹת וְאֱלֻקוֹת כַּנִּל, וְהִבֵּן:

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ וְאָל בְּנָיו זֹאת אֹת הַבְּרִית וְגו'. נִשְׁאַלְתִּי לָמָּה

ג' בני נח הם
תלת גונוי
הקשת

בְּדֹבֹר זֶה נִטְפַל הַדְּבֹר גַּם לְבָנָיו, וְהוּא מוֹכֵן עַל פִּי בְּתַבִּי הָאֲרִי זֹלָה"ה שֶׁכָּתַב פִּי תִלַּת בְּנֵי נֹחַ הֵם תִּלַּת גְּוֵנֵי הַקֶּשֶׁת, עֵינַי בְּסֹפֶר דְּרוֹשֵׁי שְׁמַחַת תּוֹרָה וְשְׁמִינֵי עֲצָרַת^{יג}, וְהִבֵּן:

הוּא ז"ל, שְׁתַּרְאָה לְהָאִיר הַתְּבָה שְׁתּוֹצִיא מִפִּיךָ, וְהָאֲרִיךְ בְּזֹה"ל. וְזֶה שְׁאָמַר הַכֶּתוּב כָּאֵן, אִם תִּרְאֶה שְׁלֹפְעָמִים נִתְכַּסֶּה הָאֹר וְאֵינּוּ נִרְאֶה וְנִכְרַר כָּלֵל וְאֵינּוּ יוֹדֵעַ מַה לַעֲשׂוֹת לַפְתַּח הַכְּסוּי שְׁיִתְגַּלֶּה הָאֹר, עַל זֶה אָמַר וּפְתַח הַתְּבָה, הֵינּוּ הַפְּתַח לַפְּתַח הַתְּבָה וְהַמְּלָה שֶׁלֹּא תִהְיֶה סְגוּרָה וְאֶטּוּמָה בְּסוּד נְאֻלְמַתִּי דוּמִיָּה (תְּהִלִּים לט, ג) חֵס וְשְׁלוֹם^{יב}. בְּצִדָּה תְּשִׁים הֵינּוּ אִם תַּחֲפֹשְׁנָה, תִּמְצָא פְּתַח לְהַתְּבָה בְּצִדָּה דִּיקָא, הֵינּוּ בְּאוֹתוֹ הַחֲשֵׁךְ עֲצָמָה בְּוֹדָאֵי יֵשׁ אֹר גְּדוּל רַק שֶׁהוּא בְּהֶעֱלַם כַּנִּל, וְלֹא בְּשָׁמַיִם הוּא וְלֹא מֵעֵבֶר לַיָּם הוּא וְגו' פִּי קְרוֹב הַדְּבֹר מְאֹד בְּפִיךָ (דְּבָרִים ל, יד), וְהִבֵּן:

תַּחְתִּים שְׁנַיִם וְשְׁלִישִׁים תַעֲשֶׂה וְגו'. יֵשׁ לְפָרֵשׁ כָּאֵן מְרִיזוּ מַה שְׁשִׁמְעֵתִי מִן אֲדוֹנֵי אָבִי זְקֵנֵי נְשָׁמָתוֹ עֲדוֹן פִּי בְּכָל דְּבֹר וְדְבֹר יֵשׁ עוֹלָמוֹת וּנְשָׁמוֹת וְאֱלֻקוֹת.

כל תיבה
שמוציא מפיו
יאמין ויכונן
שיש בה
עולמות
ונשמות
ואלקות

ציונים ומקורות

אמה תכלנה מלמעלה, היינו אימה וכו'. יב. עיין זוה"ק ח"ג רכב. 'ואשתאר אלם וכו' ורזא דמלאה 'נאלמתי דומיה', 'דומיה', 'דום י"ה'. ועיין להלן ד"ה או יאמר כי הדיבור: 'כשמדבר בלא כוונה ובלא דחילו ורחימו אינו נקרא דיבור כלל וכו' ונקרא בשם אלם כי אין בהדיבור אותיות י"ה שהם בחינת מוחין שיהיה נעשה תיבת אלהים ונשאר אותיות אלם שאין נחשב לדיבור כלל וזה שאמר הכתוב 'נאלמתי דומיה', 'נאלמתי' נעשיתי כאלם, והטעם 'דום י"ה', שאין בהדיבור אותיות י"ה שהם המוחין שמדבר בלא כוונה ובלא דחילו ורחימו'. וע"ע להלן פר' שמות: 'מלכות נקרא פה שהוא סוד הדיבור והתגלות המחשבה על ידי הדיבור, וכשחלילה ישראל אינם מטיבים מעשיהם, נעשה בסוד אלם, כמו 'נאלמתי דומיה'. יג. עיין פרי עץ חיים שער הלולב פ"ח: 'סוד שמיני עצרת ושמחת תורה וכו', והנה ג' ימים אלו, הם סוד ג' מדות

סוד ג' ספרים נפתחים בר"ה, צדיקים גמורים, רשעים גמורים, בינונים (ר"ה טו). וזהו מאזנים שתי תיבות, היינו מאזנים, וכשזה עולה זה יורד, היינו צדיקים גמורים, או רשעים גמורים. יא. עיין צוואת הריב"ש: ריב"ש ע"ה אמר 'צוהר תעשה לתיבה'. שתהא התיבה מצהיר עכ"ד. כי יש בכל אות עולמות ונשמות ואלקות ועולים ומתקשרים ומתיחדים וע"ז עם אלקות ואח"כ מתיחדים ומתקשרים יחד האותיות ונעשה התיבה מתיחדים יחודים אמתיים באלקות. וצריך לכלול אדם נשמתו בכל בחינה ובחינה ואז מתיחדים כל העולמות כאחד ועולים ונעשה שמחה ותענוג גדול אין שיעור, וכו'. וצריך לשמוע בכל תיבה מה שאומר שהשכינה עולם הדבור מדברת והוא שיש לה צוהר שתצא בבהירות ולעשות נחת רוח ליוצרו, וצריך אמונה גדולה לזה, דהשכינה נקראת אמונת אומן, ובלא אמונה נקראת ח"ו נרגן מפריד אלוף, ואל

ספר
נעם
אלימלך

פרשת נח

כל מדרגה שהאדם עולה נקראת 'דור'

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדוֹרוֹתָיו. נִרְאָה לְפָרֶשׁ, דִּהְיָה הָאָדָם הָעוֹסֵק בְּעִבּוּדַת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ וַיִּתְעַלֶּה בְּכָל מַעֲשָׂיו, דִּהְיָנוּ אֶפְלוּ בְּדַבְרֵים הַגְּשָׁמִיִּים כְּמוֹ אֲכִילָה וּשְׂתִיָּה, שְׂאוּכַל וְשׂוֹתָה בְּקַדְשָׁה, עַל כָּל פָּנִים בְּכוּנָה לְדַחוֹת אֶת הַפְּסֻלַת וּלְהַעֲלוֹת אֶת הַרוּחָנִיּוֹת שְׂבוּא, אָזִי בְּכָל פַּעַם שְׁעוּלָה וּבָא בְּבַחֲינָה אַחֲרַת יִתְרָה, זֶה נִקְרָא בְּשֵׁם 'דוֹר', * דִּהְבַּחֲינָה הָרֵאשׁוֹנָה שְׁהִיָּה מִתְנַהֵג בְּהָ נַח וְהוּגוּ בְּהָ הִיא כְּמוֹ 'דוֹר', * וְאַחַר שְׂנוּפֵל מִבְּחִינָה זֹאת וְנוֹפֵל לְבַחֲינָה אַחֲרַת, הָרִי הוּא כְּמוֹ שְׂבָא בְּדוֹר אַחַר: וְזֶה הוּא 'דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא' (קהלת א, ד)², פְּרוּשׁוֹ כַּנִּל, שְׁנָה נוֹפֵל מִבְּחִינָה רֵאשׁוֹנָה שְׁהִיָּה מִתְנַהֵג עַד הֵנָּה, * הַבְּחִינָה הַזֹּאת הוֹלְכוֹת מִמֶּנּוּ זֶה 'דוֹר הוֹלֵךְ', * וְדוֹר בָּא' גַּם כֵּן כַּנִּל שְׂבָא לְבַחֲינָה אַחֲרַת. וְאָמַר הַכְּתוּב, אַף צָרִיף שְׁיִהִיָּה בְּאֶפֶן וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עֹמֶדֶת, פְּרוּשׁ שְׁהָאֲרָצִיוֹת דִּהְיָנוּ הַגְּשָׁמִיּוֹת צָרִיף לְהַעֲמִידָה שְׁיִהָא מִתְנַהֵג בְּהֵם בְּקַדְשָׁה כַּנִּל, וְהִינּוּ 'לְעוֹלָם עֹמֶדֶת' רְצָה לֹאמַר

מיו שאינו מתנהג בדברי גשמיות בקדושה אינו יכול לעלות כמדרגה למדרגה

'לְעוֹלָם' הָעֲלִיּוֹן, וְהָאָדָם הַמִּתְנַהֵג כַּנִּל בָּא בְּכָל פַּעַם בְּבַחֲינָה אַחֲרַת, אֲבָל מִי שְׂאִינוּ מִתְנַהֵג בְּקַדְשָׁה לֹא שְׂיָף בּוֹ כָּל זֹאת, שְׂאִין עוֹלָה כָּלֵל לְבַחֲינָה אַחֲרַת. וְזֶהוּ 'דוֹר לְדוֹר' (תהלים קמה, ד)¹, פְּרוּשׁ אָדָם הָרוּצָה לְצֵאת וּלְבוֹא מִ'דוֹר לְדוֹר' דִּהְיָנוּ מִבְּחִינָה לְבַחֲינָה כַּנִּל, 'יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ', פְּרוּשׁ צָרִיף לְקַדֵּשׁ עֲצָמוֹ אֶף בְּגַשְׁמִיּוֹת כָּל כֶּף עַד שְׂגַם מַעֲשָׂיו הַגְּשָׁמִיִּים וְשִׁבְחוּ לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּרוּךְ הוּא:

וְזֶהוּ 'נַח אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדוֹרוֹתָיו', פְּרוּשׁ בְּכָל בְּחִינּוֹתָיו שְׁהִיָּה בּוֹ בְּכָל פַּעַם הָיָה צַדִּיק תָּמִים בְּהֵם, * וְכָל זֶה הָיָה לוֹ מִחֲמַת שְׂאֵת אֱלֹקִים הַתְּהַלֵּךְ נַח, רְצָה לֹאמַר שְׂכָל מַעֲשָׂיו לֹא הָיוּ רַק לְשִׂמּוֹ הַגָּדוֹל יִתְבָּרַךְ * לְכֵן הֵלֵךְ בְּכָל פַּעַם מִבְּחִינָה לְבַחֲינָה: *

נח היה צדיק תמים בכל בחינותיו כי מעשיו היו רק לשמו הגדול

כשהושב בעצמו שהוא צדיק נופל במדרגתו וכשסובר שלא יצא ידי חובתו עומד חזק ומוסיף והולך במדרגתו

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ כּוֹי. עַל פִּי הַפְּסוּק (תהלים יז, טו) 'אֲנִי בְּצַדִּיק אֲחֻזָּה כְּפָנֶיךָ אֲשַׁבְּעָה בְּהַקִּיץ תִּמְוַנְתָּךְ'. לְפִי כְּשֶׁהָאָדָם סוֹבֵר בְּעֲצָמוֹ שְׁהוּא צַדִּיק אֲזִי הוּא נוֹפֵל מִמְּדֻרְגָּה, אֶף אִם הָיָה בְּאֻמַּת

ציונים ומקורות

והפסולת נעשה מותרות ונדחה אל החיצונים, ויקבל אז במחשבתו שתיכף ומיד כשירגיש שיצרך לנקביו לא ישהה את הפסולת בקרבו לטמא ח"ו את מוחו ולשקץ את נפשו להשהות את הצואה והשתן בקרבו אפילו רגע אחד. ב. 'דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת'. ג. 'דור לדור ישבח מעשיך וגבורותיך יגידו'.

א. ראה צעטיל קטן אות טו: 'זיכיון כשהוא אוכל דבר מה או שותה דבר מה, שהטעם שהוא מרגיש בפיו בשעת לעיסה ובשעת גמיעה היא פנימיות הקדושה וניצוצות הקדושה השורה במאכל או במשקה ההיא, וע"י האכילה והטחינה בשינים והאצטומכא נברר הפנימיות מהמאכל שלא יעשה מותר להשפיע לחיצונים, ואז נפשו נהנית מהפנימיות

אלימלך

צדיק על ידי המחשבה הזאת הוא נופל ממדרגה שלו, * אבל כשהאדם אף שהוא צדיק הוא סובר במחשבתו שלא יצא עדין ידי חובתו כל צרכו, והוא בעצמו ולבו כדבר הדמיון ותמונה שלא בא עדין אל השרש והעצם העבודה, אז הוא שבע ודוש במדרגתו יעמד חזק וקיים ומוסיף והולך": *

וזהו מאמר דוד המלך עליו השלום אני בצדק, פרושו פנ"ל, כשאני בעצמי בצדקת תם וישר, אז אחזה פניך, על דרך הפתוב בזהר הקדוש (ח"א פח:)' במחזה לאמר' (בראשית טו, א) הוא לשון תרגום, לפי שלא היה נמול ולא היה שלם במדרגתו נגלה עליו בלשון תרגום, וזה גם כן 'אחזה פניך' לשון תרגום, פרוש אני נופל מן המדרגה שהיה בי

מתחלה רוח אלקים דבר בי בלשון חבה, * אבל 'אשבעה בהקיץ תמונתך', פרוש כשאני סובר שאני בתמונתך, פרוש בדמיון העבודה, אז 'אשבעה בהקיץ', פי תתמכני בימין צדקך להשביעני ברב טובך מדרגות גדולות למעלה ולמעלה עד אין סוף:

וזה רמז לנו הפסוק גם כן, שאם תספר אתה בעצמך שצדקת, עדין לא פעלת כלום, כיון שנפל לך זאת המחשבה עדין לא נכנסת אל העבודה העקרת, אלא כמו תולדה במקום אב, אבל לא אל השרש הצריך הנרמז אל האב, וזהו 'אלה תולדות נח', רצה לומר שאינו אלא 'תולדה' פנ"ל באם יסבר בעצמו נח איש צדיק תמים, וקל להבין: *

כסובר בעצמו שהוא צדיק עדין לא נכנס אל העבודה העקרת

ציונים ומקורות

לאהוב את המקום ברוך הוא הנקרא 'רעך', בלתי אפשר כי אם באופן שתהיה 'כמוך', רצה לומר בכ"ף הדמיון, שלא תדע מעצמך כלל שאתה הוא העושה ובמה נחשב, אלא שאינך אלא כדמיון. והבן כי זה עיקר ושורש גדול לעבודת הבורא ברוך הוא. ו. "מראה' מחזה' חד הוא, דא תרגום ודא לשון הקודש וכו', ולישנא דא סתים איהו מגו מלאכי עלאה, 'במחזה' דהוה סתים ממלאכי עלאי דלא ידעי בדא כד ממליל ביה באברהם, מ"ט, בגין דאברהם לא הוה מהול והוה ערל סתים בשרא וכו', ועל דא אתגלי ביה באברהם באורח סתים דלא ישגחון ביה מלאכין קדישין, ולא יהא לון פטרא דקודשא בריך הוא אתגלי על בר נש ערל, אימתי אתגלי ליה באתגליא דמלאכי עלאי, כד יהיב ליה ברית קיימא קדישא, דכתיב (בראשית יז, ג) 'וידבר אתו אלהים לאמר', 'אלהים' שמא דקודשא, ולא כתיב 'במחזה', שמא באתגלייא. ז. עפ"י דפוס סלאוויטא, בדפו"ר ליתא לתיבת 'לא'.

ד. ע"ע רמתים צופים על תדב"א רבה פ"ה אות ט: 'שמעתי מכ"ק הרב אדמו"ר ז"ל, שסיפר פעם אחת בשם הרבי מלובלין נבג"מ, שהוא אהב יותר הרשע שהוא יודע שהוא רשע, מהצדיק שיודע שהוא צדיק. ושאל את הרבי הנ"ל, והשיב לו הטעם, כי הרשע שהוא יודע שהוא רשע הוא דבוק באמת, והקב"ה הוא אמת ונקרא אמת, אבל הצדיק שיודע שהוא צדיק ובודאי אינו כן כי 'אין צדיק בארץ' כו' (קהלת ז, כ), ומכל שכן זה שהוא מרגיש שהוא צדיק בודאי אינו צדיק, כמ"ש בזוה"ק (ח"א קכב.) 'מאן דאיהו רב איהו זעיר', ודבוק בשקר, ושקר שונא השי"ת. ואמר מו"ר זלה"ה, שסברת הרבי מלובלין הוא כמו סברת הר"ן ז"ל בהלכות, עד כאן דבריו. ה. עיין ליקוטי שושנה להלן ד"ה וזהו הצנע לכת: 'ואהבת לרעך כמוך' (ויקרא יט, יח), דהשם יתברך ברוך הוא נקרא 'רעך', כמו שכתוב (משלי כו, י) 'רעך ורע אביך אל תעזוב', ואמר הכתוב 'ואהבת' כו', רצה לומר הסיבה שתוכל לבוא לידי אהבה שלימה

הצדיק בקדושתו ממושיך את הקב"ה לעוה"ו וכשעולה מודיעה יתירה ממושיכו בכל העולמות

או יאמר צדיק תמים הנה בדורותיו. דהצדיק על ידי מעשיו הקדושים שעושה איזה דבר קדשה הוא ממשיך את הבורא ברוך הוא ותעלה לעולם הנה, נמצא עושה טובה לדורותיו, שמזכה להם ששכינתו יתברך עמם על ידי הצדיק, וכשהצדיק עולה במדרגה יתרה אזי הוא גורם לקשר ולהמשיך את שמו ותעלה בכל העולמות. וזהו 'איש צדיק תמים הנה בדורותיו', רצה לומר שתמימות צדקתו הנה מועיל ל'דורותיו', וגם זאת הועילה צדקתו 'את האלקים התהלך נח', פרוש גם לעולמות העליונים הנה משפיע להם, וזהו 'את אלקים פרוש עם אלקים, דהינו עולמות עליונים, גם שם הנה מתהלך נח, והבן: *

הנה יש שרש לתקן מצות ציצית יותר משאר מצוות, * וכדומה בכל דור יש שרש להחזיק במצוה מיחדת יותר משאר מצוות, וכא הפתוב לאשמעין שיהיה נח צדיק תמים 'בדורותיו', רצה לומר בכל דור שיהיה חי הנה מחזיק ומתקן אותה שרש המצוה המיוחד יותר לאותו הדור: וזהו 'יהללו ה' דרשיו יחי לבבכם לעד' (תהלים כב, כז), * דהנה כשהצדיק עושה מצוה ומקיים אותה בשרשה, * מביאה אותה המצוה הזאת לידי חמום והתלהבות הבורע בו על ידי המצוה הזאת, לומר שירות ותשבחות להשם יתברך. וזהו 'יהללו ה' בשירות ותשבחות, דרשיו', רצה לומר הדורשים המצוה לעשותה בשלמות בשרשה, 'יחי לבבכם לעד', רצה לומר הפתוב נותן טעם למה להם נאה לשבח, מחמת שלבבכם חי לעד, דהינו שהם דורשים כל מצוה מיחדת לכל דור 'לעד' לעולם, וקל להבין: *

כשהצדיק עושה מצוה בשורשה מביאה אותו להתלהבות ולשבח להש"ת

בכל דור יש שורש לתקן מצוה מיוחדת יותר משאר מצוות

או יאמר בדורותיו. לכאורה 'בדורו' הנה ראוי לכתב, אף על פי שנח הנה חי כמה דורות, אף על פי כן עקר בא לאשמעין כפרוש רש"י ז"ל 'יש דורשין כו"', * ואם הנה נאמר 'בדורו' הנה גם כן נשמע הדרש זה. * ונראה לפרש דבא לאשמעין עוד דבר אחד, * דהנה בכל דור ודור יש שרש לתקן מצוה מיחדת יותר משאר מצוות, למשל בדור

אות צ' רומז לצדיק שצריך להשפיע השפעות על ישראל

או יאמר נח כו' בדורותיו. דהנה הצדיק השלם ההולך תמיד באחדות האמתי, הוא משפיע שפע טובה ובכרחה לכל ישראל. * ולזה מרמז אות 'צדיק'

◆ ציונים ומקורות ◆

אלימלך. אמנם כיצד ידעו הדור ההוא את המעשה אשר יעשון ואיזה מצות המסוגלת להם, הוא ע"י הצדיק העולה תמיד לעולמות העליונים ורואה את המצוה שמאירה שם, אז הוא מזהיר ומצוה את העם להזהר בה מאוד. וזהו 'אם בחקותי תלכו' (ויקרא כו, א), שאם תלכו בעולמות העליונים הנקראים 'חק', אז תדעו 'ואת מצותי תשמרו', איזה מצוה מהמצות להזהר בה יותר. י. ע"ע ליקוטי שושנה ד"ה יהללו ה'.

ח. 'בדורותיו', יש מרבתינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר. ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום. ט. עיין דעת משה פר' בחוקתי ד"ה או יאמר אם בחקתי: 'ונודע מספרים הקדושים שבכל דור ודור יש איזה מצוה שהוא מסוגל להזהיר בה יותר בדור ההוא ובעת ההוא לפי סגולות הדור ההוא, וכדאיתא בנועם

סֵפֶר
מֵאוֹר
עֵינַיִם

פְּרַשַׁת נַח

בְּעוֹלָם הַבַּיִת נֶאֱמָרוּ הַדְּבָרִים, אֲלָא אֲפֹלוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהוּא נוֹטֵל אֶת הַחֶלֶק הַטוֹב שֶׁבְּתוֹכָם אִם מוֹכִיחַ אוֹתָם וְאֵינָם רוֹצִים לְקַבֵּל:

וְאִם בְּרִיָּה מוֹרִי לְדַבֵּר זֶה, כִּי הַדְּבָרִים מִפִּי הַצַּדִּיק לְאֵזֶן הַשׁוֹמֵעַ, וְהַדְּבָרִים הוּא דָּבָר רוֹחֵנִי וְהוּא מִדְּרָגָה עֲשִׂירִית, וְהַשְּׂמִיעָה הִיא גַם כֵּן הִיא דָּבָר רוֹחֵנִי וְהִיא מִדְּרָגָה עֲלִיוֹנָה לְמַעַל מִהַדְּבָרִים, וְכִשְׁהוּא שׁוֹמֵעַ וְאֵינִי מְקַבֵּל מוֹסֵר לּוֹקַח הַצַּדִּיק חֶלֶק הַשְּׂמִיעָה שְׁלוֹהִי, שֶׁהַדְּבָרִים שֶׁל הַצַּדִּיק חוֹזֵר אֵלָיו עִם חֶלֶק הַשְּׂמִיעָה שֶׁל הַשׁוֹמֵעַ:

וְזֶהוּ כְּפִי הַדְּבָרִים לְגַנְאִי, שֶׁמִּהֲגַנְאִי נִשְׁמָע הַשֶּׁבַח שְׁלוֹ, דְּהֵינּוּ שֶׁהֵם מְפָרְשִׁים 'אִישׁ צַדִּיק כּוֹ' בְּדַרְתּוֹ שֶׁסִּבַּת הַצַּדִּיקוֹת שְׁלוֹ הִיָּה מִדְּרוֹתָיו, שֶׁלֹּקַח מֵהֵם

אֲלָה תוֹלְדֵת נַח נַח אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הִיָּה בְּדַרְתּוֹ וְגו'. פֶּרֶשׁ רַש"י 'יש דורשין אותו לשבח כל שפן אלו היה בדור של צדיקים היה צדיק יותר, ויש דורשין לגנאי אלו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכולם. וצריך להבין למה דורשין לגנאי כיון שיש לדרש לשבח. ועוד הלא הפתוב קורא אותו 'צדיק תמים', דהינו שהיה צדיק שלם, שלא היה חסר כלום, ואם כן הוא שאם היה בדורו של אברהם כו' הרי אינו שלם:

אִי הָאֵמֶת הוּא, דְּכִשְׁהַצַּדִּיק מוֹכִיחַ אֶת הַדּוֹר וְאֵינָם רוֹצִים לְקַבֵּל מוֹסֵר, הוּא נוֹטֵל מֵהֵם אֶת הַחֶלֶק הַטוֹב שֶׁלָּהֶם, וְזֶהוּ אִמְרָם ז"ל (חגיגה טו.) * 'זָכָה נוֹטֵל חֶלְקוֹ וְחֶלֶק חֵבְרוֹ בְּגֵן עֵדֶן', לָאוּ דוֹקָא

כשהדור אינו מקבל תוכחת הצדיק הוא נוטל מהם חלק הטוב שבהם

◆ ציונים ומקורות ◆

תיקו"ז קל. וראה פרדס רימונים שער ערכי הכינויים פכ"א: 'שמיעה תלויה בגבורה מצד הבינה וכו', ועיקר השמיעה בבינה, כמו שעיקר הגבורה בבינה'. ה. עיין אורח לחיים פר' נח ד"ה אלה תולדות: 'איתא בספר מאור עינים שחיבר הרב הגדול בוצינא קדישא מו' מנחם נחום מק"ק טשרנאביל בפרשה זו, שכתב ששמע ממורו הרב הקדוש בוצינא קדישא וכו' וכשהוא שומע ואינו מקבל מוסר לוקח הצדיק חלק השמיעה שלו, שהדיבור של הצדיק חוזר אליו עם חלק השמיעה של השומע, עכ"ל. והם דברים עמוקים מאד, כי עולם התשובה הוא עולם השמיעה (עיין זוה"ק ח"ג קכב.), וכשנוטל ממנו חלק הטוב מן העולם השמיעה אז לא יזכה לעולם לתשובה, ונשאר רשע שבחיו קרוי מת'. ו. ע"ע אורח לחיים שם: 'ולפי הבנת דברים אלו הבנתי

א. 'אמר ליה מאי דכתיב (קהלת ז, יד) 'גם את זה לעומת זה עשה האלהים' וכו', אמר לו, רבי עקיבא רבך לא אמר כך, אלא ברא צדיקים ברא רשעים ברא גן עדן ברא גיהנום, כל אחד ואחד יש לו שני חלקים אחד בגן עדן ואחד בגיהנום, זכה צדיק נטל חלקו וחלק חבירו בגן עדן, נתחייב רשע נטל חלקו וחלק חבירו בגיהנום'. ב. עיין ספר חסידים סי' ה וברית עולם שם, הקדמת דרך משה (הנדפס עם ספר הגן) בשם כתבי האר"י, נהר שלום מזו. וע"ע שער הגלגולים הקדמה כ. ג. עיין זוה"ק ח"ג רכח: 'דקודשא בריך הוא ושכינתיה איהו קול ודיבור'. וראה פרדס רימונים שער ערכי הכינויים פ"ד: 'דיבור הוא השכינה, מלכות, ונקראת כן מטעם כי הת"ת נקרא קול והמלכות דיבור'. ד. עיין זוה"ק ח"ג קלח: 'בשמיעה אתכליל בינה, שמע כלומר הבן'. וע"ע

הדיבור חוזר לצדיק עם חלק השמיעה של השומע

הצדקות של נח היתה ע"י שלקח חלק הטוב מדורו שלא קבלו תוכחתו

וּכְשָׁעָשׂוּ אֶת הָעֶגְלָה כֹּה נָטְלוּ מֵהֶם, וְתָנָא
 וְכַלְנֵן זָכָה מִשֶּׁה וְנִטְלָן. הֵינּוּ פְנִי"ל שְׁלֶקַח
 מֵהֶם חֶלֶק הַטּוֹב שְׁלָהֶם. וְאִיתָא בְּכַתְבֵי
 הָאֲר"י וְז"ל" מה שכתוב "ישמח משה
 בַּמִּתְנַת חֶלְקוֹ", שְׁבִשְׁבַת הוּא מְחִזְזֵן
 לְיִשְׂרָאֵל בְּסוּד נְשָׁמָה יְתָרָה, שְׂאִינוּ רוּצָה
 בְּשָׁל אַחֲרֵים, וְעֵינֵן שָׁם. וְהִנֵּה בְּסוּד

אֶת חֶלֶק הַטּוֹב שְׁלָהֶם בְּמָה שֶׁהוֹכִיחַ
 אוֹתָם וְלֹא רָצוּ לְקַבֵּל. וְהַשְׁתָּא נִיחָא,
 שְׁבִשְׁבַת הִיא 'צְדִיק תָּמִים' אֲדָ שְׁזָה הִיא
 מַחְמַת דְּרוּתָיו:

וְזָהוּ שְׂאֲמָרוּ רַבּוּתֵינוּ וְז"ל (שבת פח.)
 'בְּשָׁעָה שְׂאֲמָרוּ יִשְׂרָאֵל 'נַעֲשֶׂה
 וְנִשְׁמַע' כֹּה קָשְׁרוּ לָהֶם שְׁנֵי כְּתָרִים,

מש"ר היה
 גלגול נח וגם
 הוא לקח חלק
 הטוב מבני
 בחטא העגל

◆ ציונים ומקורות ◆

ואחד כנגד נשמע, וכיון שחטאו ישראל ירדו
 מאה ועשרים ריבוא מלאכי חבלה ופירקום
 שנאמר (שמות לג, ו) ויתנצלו בני ישראל את
 עדיים מהר חורב' וכו', אמר רבי יוחנן וכולן זכה
 משה ונטלן. ח. שער הכוונות דרושי קבלת
 שבת דרוש א, פרי עץ חיים שער השבת פ"ח.
 ט. שחרית של שבת. י. פרי עץ חיים שם: 'סוד
 'ישמח משה במתנת חלקו', שכשעלה משה להר
 לקבל התורה נתנו לו אלף חלקים של אור וכו',
 וכשעשו ישראל העגל נאבדו ממנו בעוון
 ישראל, ואז נשאר לו חלק א' לבד מכל האלף
 חלקים וכו', אמנם משה לא חטא לשיאבדו
 ממנו, רק בעוון ישראל היה זה, לכך הקב"ה
 משלים אותן אליו משל ישראל, והם הכתרים
 והאורות שהם עדיים של ישראל שנתנצלו מהם
 בחורב, ונטלם משה אח"כ להשלים מה שנחסר
 לו בעבורם. אמנם בכל ערב שבת בלילה, חוזר
 משה ומקבל האלף חלקים שאבד ולוקחם בסוד
 תוספות שבת, ואז מחזיר הכתרים של ישראל
 להם, ומאלו הכתרים יורשים ישראל תוספות
 שבת בכל ע"ש, וזה סוד 'ישמח משה', פירוש כי
 משה שמח 'במתנת חלקו', פירוש כי ביום השבת
 נותנין לו במתנה אותו חלק שניטל ממנו, והוא
 שמח במה שהוחזר לו, וביאור הדבר 'ישמח
 משה', פשיטא ששמח בו, אך הסוד הוא לומר
 שאינו רוצה להשאר באותן הכתרים שלקח
 מישראל, כי כיון שנתמלא לו חלקו, שהוא שמח
 בחלקו, ואינו מתאוה לחלקן של ישראל, ואז
 חוזר ליתן לישראל חלקיהם, ואינו אומר אחר
 שאני לא חטאתי והם חטאו וכבר זכיתי
 בחלקיהן, א"כ אקח חלקיהם ואת שלי, אמנם
 הוא שמח בחלקו ומחזיר להם חלקם, כי הלא

דברי הקדוש בוצינא קדישא מו' דוב בער
 זצללה"ה הנ"ל שאמר פירוש הפסוק (תהלים צב,
 יג) 'צדיק כתמר יפרח כארו בלבנון ישגה', די
 שני מיני צדיקים, אחד המוכיח לכל אדם
 ומשתדל להשיב רבים מעוון, וזהו 'צדיק כתמר'
 שעושה פירות 'יפרח' עושה פירות, והב' 'כארו
 בלבנון ישגה' שאין עושה פירות ואינו משגיח
 להשיב רבים מעוון, 'ישגה' בעצמו ע"כ שמעתי
 דבריו. ואין לדברים האלו הבנה וכו', ולפי
 דברים הנ"ל שכתב בספר מאור עינים בשמו
 שהבאתי לעיל, הכי פירוש דבריו, דהנה יש
 לקיים מצות הוכח תוכיח באהבה אף לרשע
 גמור וכו', ואם כן אם האדם המוכיח ומשתדל
 להשיב רבים מעוון הוא כתמר, שאין לו אלא לב
 אחד לאביו שבשמים, ובתוכחה זו יש לו רחמנות
 על השי"ת שנפל הניצוץ הקדוש בקליפות, ועל
 כן אינו רוצה ליקח מהרשע שאין מקבל ממנו
 מוסר החלק הטוב שלו, רק שמשתדל עמו הרבה
 פעמים בתוכחה באהבה, ומבקש מהשי"ת
 שיעזור לו שישוב אליו, כי הוא הנותן יד
 לפושעים ועוזרם לשוב אליו, זה הצדיק יפרח
 ועושה פירות, אבל מי שהוא קשה כארו, כמו
 שאמרו רבותינו ז"ל במסכת תענית דף כ' (ע"א)
 'לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארו',
 והצדיק שטבעו מגבורות והוא קשה כארו,
 וכשמוכיח אותו הרבה פעמים ולא שמע אליו
 נתמלא חמה עליו בקנאת ה' ולוקח ממנו חלק
 הטוב שלו, ובדבר זה שלקח חלק טוב מהם ישגה
 הצדיק בעצמו. ז. 'דרש רבי סימאי, בשעה
 שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, באו שישים
 ריבוא של מלאכי השרת, לכל אחד ואחד
 מישראל קשרו לו שני כתרים אחד כנגד נעשה

הגלגול משה הוא נח^{יא} ודור המדבר הם דור המבול עצמן שנתקנו במצרים כמבאר בכתבים^{יב}, והבן:

את האלהים התהלך נח^{יא}. פרש רש"י
'ובאברהם הוא אומר (בראשית כד, מ) אשר התהלכתי לפניו, נח צריף סעד לתמכו ואברהם היה מתחזק בצדקו והולך מאליו'. וקשה גם כן פנ"ל, הלא הפתוב אומר 'צדיק תמים וכו', ואם כן הוא הרי לא היה שלם, שהיה חסר לו המדרגה של אברהם:

אף דנדע שהכל תלוי באתערוותא
דלתתא^{יג}, והוא בחינת מין נוקבין, כי תאובתא דנוקבא לגבי דדכורא, ואנחנו עם בני ישראל נקראים בחינת נוקבא לגבי קודשא בריך הוא, וכשאנו מתעוררים לדבק בבוראנו יתברך מלמטה למעלה, אנו מעוררים כביכול תשוקה

כשבני מתעוררים לידבק בהש"ת נתעורר תשוקה למעלה להשפיע לנו כל טוב

בבוראנו יתברך להשפיע לנו כל טוב סלה, ומורידים השפעה מלמעלה למטה בשפע וברכה ורחמים וחסים ושלום:

והנה אנחנו כנסת ישראל עם הבורא
יתברך דבר אחד שלם כשאנו דבקים עמו יתברך, וזה בלא זה כביכול אינו נקרא שלם, כמאמר (תנחומא כי תצא יא) טו 'אין השם שלם ואין הפסא שלם', שאנחנו נקראים פסא להבורא יתברך, כי כביכול הבורא ברוך הוא בלעדיו אינו נקרא שלם, ופשיטא אנחנו זולתו יתברך, רק כשאנו מעוררים תחלה מין נוקבין דהינו תשוקתנו מלמטה למעלה לדבק בו יתברך, על ידי זה אנו מעוררים תשוקתו יתברך מלמעלה למטה, ואז כשהשני תשוקות באים ביחד אז הוא דבר אחד שלם^{יד}. וזהו 'תמים תהיה עם ה' אלהיך' (דברים יח, יג), רצה לומר אתה עם השם יתברך נקרא דבר שלם:

כנסי"ע עם הבורא הם דבר אחד שלם והיינו כשהם מתעוררים בתשוקה שני"ע מעוררים תשוקתו ית'

◆ ציונים ומקורות ◆

עמלק בעולם לא השם שלים ולא הכסא שלים, אבד זרעו של עמלק השם שלים והכסא שלים וכו'. טז. עיין זו"ח עב: 'תא חזי קוב"ה וכנסת ישראל איקרון 'אחד', וכד כנסת ישראל בגלותא לא איקרי אחד ועל דא 'מחצית השקל' וכו', אתקרבו דא בדא כדין 'שקל הקודש' אקרון, בגין דאיהו פלג גופא וכנסת ישראל פלג גופא, אתחברו דא בדא גופא אשתלים'. וע"ע אוהב ישראל פר' שקלים ד"ה וכל ההשפעות: וכל ההשפעות טובים וחסדים ורחמים הנשפעים ומאירים לכל העולמות הוא רק על ידי בני ישראל שמקיימים מצוות התורה ומעשים טובים ועסקם בלימוד התורה ועל ידי אתערותא דלתתא בסוד מיין נוקבין נתעורר מלעילא מיין דוכרין והשפעות החסדים לכל העולמות עליונים ותחתונים, והמשפיע הוא בחינת דבר והמקבל הוא בחינת נוקבא כנודע. וכביכול כביכול הבורא ב"ה וב"ש לגודל עוצם

'עבד נאמן קראת לו', לכן אותן הכתרים של ישראל שהוא פקדון בידו הוא מחזיר לבעליהן, וזהו 'עבד נאמן קראת לו'. יא. עיין שער הגלגולים הקדמה לד: 'הנה משה תחילה היה הבל בן אדה"ר, ואח"כ נתגלגל בשת, ואח"כ בנח, ואח"כ בשם בן נח. וזה סוד (שמות לג, יב) 'ואתה אמרת ידעתך בשם' רמז גלגולו בשם, 'וגם מצאת חן בעיני' רמז גלגולו בנח אביו, כי 'נח' הם אותיות 'חן', בסוד (בראשית ח, ח) 'ונח מצא חן'. יב. שער הכוונות דרושי הפסח דרוש א, שער הפסוקים פר' שמות, פרי עץ חיים שער חג המצות פ"א. יג. 'אלה תולדות נח אביו צדיק תמים היה בדורותיו את האלהים התהלך נח'. יד. ראה זוה"ק ח"א פו: 'אמר רבי אלעזר, הא חמינא דאתערותא דלעילא לאו איהו אלא כד אתער לתתא, דהא אתערותא דלעילא בתיאובתא דלתתא תליא'. טז. 'רבי לוי בשם רבי אחא בר חיננא אומר, כל זמן שזרעו של

סֵפֶר
עֲבוֹדַת
יִשְׂרָאֵל

פרשת נח

הבריאה
מורכבת מנד'
יסודות
מנוגדים
והביטול
ליוצרים הוא
הכח המתחברם

אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ וְגו'. אֵיתָא בְּשִׁלְחָן
עָרוּף אֶרְחַח חַיִּים סִימָן פֶּט (סעיף
ב) 'קדם התפלה אסור לתן שלום לחברו,
ששמו של הקדוש ברוך הוא שלום' עין
שם^א. נראה לי לבאר הטעם מה שנקרא
הקדוש ברוך הוא שלום הוא פכתוב (איוב
כה, ב) 'עשה שלום במרומיו', פי קבלנו
מרבנותינו נשמתם עדן^ב פי אין לך דבר
נברא שאיננו מרכב מארבעה יסודות אש
רוח מים עפר והם יסודות מתנגדים, פי
מים מכבים האש והרוח מנפחו וכן כלם
אחד לעמת חברו, ומצד השכל אין מבין
איך הם בתפיסה אחת להיות מיוחדים
ומשלבים, אלא שפח המחברם וכוללם
יחד הוא אדון כל. וכתוב (תהלים קד, כד)
'כלם בחכמה עשית', פי 'חכמה' הוא
צרוף 'כח מה', דהינו שכל המעשים
וארבע היסודות נברא בהם כח
ההסתכלות להביט כל דבר פי מה הוא
והוא אפס ואופס לפני מחוללו ומכרח
לשמור פקדת יוצרו אשר שם בקרבו הגם
שעל ידי זה יתבטל ממציאותו. ולפי זה
כאשר המים נעשה אין ואפס

ובהתפשטות גשמות כח שבקרבו, וכמו
כן האש וכן כלם עד שעל ידי זה
מתחדים ומשלבים איש עם רעהו
בפקדת היוצר:

**וְכֵן מִלֵּאכֵי מְרֻכְבָּה דְּהִינּוּ 'מִיכָאֵל מִימִין
מְהִלָּל וְגַבְרִיאֵל מִשְּׂמָאל מְמַלְל'^א
(שחרית ליום כפור), הגם שהם כחות
מתנגדים, זה עושה חסד והשני מתגבר
בגבורה, עם כל זה שלום במחיצתם ואין
שנאה ואין קנאה ביניהם, והוא גם כן
מטעם הנ"ל פי כל מלאך מסתכל בכח
עושהו דהינו שחסד שהוא עושה או
הגבורה, איננו עושה בכח עצמותו רק
רצון קונו שרוצה בעבודתו. וזה שמו של
'מיכאל' צרוף 'מי כאל', פרוש מי עושה
חסד בלעדיו, ו'גבריאל' מעיד פי גבורתו
מאל יתברך ומבלעדיו אין אלהים, לכן
הם וכל אשר להם בטלים במציאותם נגד
רצון הבורא יתברך שבקרבם, ועל ידי זה
נותנים באהבה רשות זה לזה וביניהם
שלום ורעות, פי אין המחלקת וקטטה רק
בנפרדים למטה שכל אחד מתנשא לומר
אני אשתרר מחמת חכמה שבקרבי או**

אף המלאכים
שבחנתם
מנוגדות זה
לזה הם בשלום
בכח ביטולם
ליוצרים

ציונים ומקורות

דבר ודבר מעניני הבריאה קבע בורא כל
עולמים ב"ה וב"ש ענין נעלם הפכי המתנגד
לדרך הטבע וכו' כי בכל דבר ודבר יש בו ד'
יסודות אש, רוח, מים, עפר, וידוע כי מים
מכבים את האש ועכ"ז יש קיום לדבר הזה הגם
כי יש בו התנגדות הפכיים וכמ"ש (איוב כה, ב)
'המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו' וכו'.
עכ"ל, עיי"ש באורך.

א. 'כיון שהגיע זמן תפלה, אסור לאדם להקדים
לפתח חבירו ליתן לו שלום, משום דשמו של
הקב"ה שלום, אבל מותר לומר לו צפרא דמרי
טב'. עיי"ש. ב. עיין ספר תולדות יעקב יוסף
פר' אמור, 'אין לך כל נברא שבעולם שאינו
מורכב מן ד' יסודות הרומזים אל ד' אותיות
הוי"ה ב"ה וכו'. ועיין עוד בספר אוהב ישראל
פר' חקת שכתב בדברי רבינו וז"ל: 'אכן בכל

איזה עלוי, אחרי אשר הם תועים מדרך אמת ושוכחים פי היוצר הוא הנותן להם כח לעשות חיל, אבל למעלה בין המשפילים שמבינים מדעתם כי רוח ה' בקרבם והוא מחיה את כלם ומתנהגים כרצונו, על כן שלום ואהבה במחנותם. ולכן הקדוש ברוך הוא שמו שלום פי מפני שמו יראים ומתפחדים עד שנעשה שלום ביניהם כנ"ל:

והנה הבורא ברוך הוא ימינו טפחה שמים וכל צבאם ותלאם בהנהגת האדם דלמטה כמבאר בספרי יראים וספרי קבלה^ה, ואם 'אמת מארץ תצמח' אז 'צדק משמים נשקף' (תהלים פה, יב) ומתעורר למעלה על כל צבאות השמים חסד ורחמים והשפעות טובות, וחלופיהן על ידי גלם ואיש בער חס ושלום שעל ידי מעשיו הרעים פוגם בהם למעלה ונפגמו מקדשתם.

וזה שאמרו חז"ל^ה אסור לאדם להקדים שלום לחברו קדם שיתפלל, כי חס ושלום כשמקדימו להאדם לכבודו טרם שימליך את הבורא אז גורם פגם למעלה גם כן שמראה שיש כח ומכבד זולת היוצר, וזה סתירה למה ששמו של הקדוש ברוך הוא שלום כמו שכתבתי לעיל:

בהנהגת האדם כראוי למטה נעורר השפעת טוב וחסד על צבא השמים וכו' להיפך

אם נוקדים שלום לחבירו קודם התפילה הרי הוא פוגם בכחיו שלום שלמעלה

והנה על פי דברינו נפרש עוד סדר הבריאה. פי כל הנהגות צבא השמים ממעל וסדר הנבראים בארץ הם מתנהגים אחרי מעשה בני האדם למטה, ומסתמא כמה עולמות וכמה נבראים אשר תלויים בזה האדם וכמה מהם באדם אחר. ולכן מצינו בדור המבול דכתיב (בראשית ו, יב) 'כי השחית כל בשר את דרכו', פרוש אפלו חיות ובהמות ועופות נדונוגו שלא במינם^ה, אשר הענין יפלא מהבין אחרי שאין בהם יצר הרע לעבר עברה למה זנו כמו האדם, אבל לפי זה ניחא, שהברואים ששרש נשמתם היתה מצד רשעים ההמה שהשחיתו דרכם, על כן גם המה השחיתו כמו הם דרכם. והמעט מהם אשר באו אל נח אל התבה מן הטהורים שבעה שבעה ושנים מן הטמאים מסתמא היתה שרשם משרש אדם שלא חטא, וכמוהו גם הם לא פגמו במעשיהם, והתבה לא קלטה יותר מהם. וכן מצינו למעלה שפגמו דור המבול אפלו בשמים ממעל עד שארבות השמים נפתחו והשמש והירח לא שמשו כמאמרם ז"ל^ה (בר"ר כה, ב) וכמו שנבאר בסמוך^ה, אבל מצד נח היתה אף טוב ואפלו מדת הדין נהפך לו לרחמים וכמו שכתב רש"י ז"ל (בראשית ח, א) עינין שמים:

◆ **ציונים ומקורות** ◆

ישבותו, רבי אליעזר ורבי יהושע, רבי אליעזר אמר לא ישבותו מכאן שלא שבתו, ורבי יהושע אומר לא ישבותו מכאן ששבתו. ח. בסוף הפרשה ד"ה וכן היה פגם דור המבול. ט. ויזכור אלהים, זה השם מדת הדין הוא ונהפכה למדת רחמים על ידי תפלת הצדיקים, ורשעתן של רשעים הופכת מדת רחמים למדת הדין, שנאמר (בראשית ו, ה) 'וירא ה' כי רבה

ג. עיין בשלה"ק תולדות אדם שער הגדול ה, באורך. ד. עיין ספר חסד לאברהם מעין ו' נהר ג' וספר קל"ח פתחי חכמה להרמח"ל פתח ל' באורך. ה. עיין ברכות יד. ו. רש"י שם כ' כי השחית כל בשר, אפילו בהמה חיה ועוף נזקקין לשאינו מינו'. ז. 'אמר ר' יוחנן לא שמשו המזלות כל אותן י"ב חדש, אמר לו ר' יונתן שמשו אלא שלא היה רישומן ניכר. לא

לולא שהיו נח ובניו כדור המבול לא היה נחרב העולם

וַיִּזְכֹּר נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנִים אֲתָם אֵת שֵׁם אֶת חָם וְאֶת יָפֶת. וְלִכְאוּרָה שְׁמוֹת בָּנָיו מִיִּתְרִים בְּפִרְשָׁה זֹאת מֵאַחַר שְׁמוֹזְכָּרִים תִּכְף לְמַעַלָּה בְּסוֹף סֵפֶר בְּרֵאשִׁית. וְנִרְאָה לִי לֹמֵר עַל פִּי הַקְּדָמָה, אַחֲרֵי שְׁאֲנוּ רוּאִים מַעֲשֵׂה בְנֵי אָדָם, אֲמֵן הָעוֹשֶׂה כְּלִי אִם גּוֹמֵר לְעַצְמוֹ בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ לַעֲשׂוֹתוֹ כִּי אוֹ כִּי בְצִיּוּרִים נְאִים וְכִיּוֹצֵא בָהֶם, וְאַחַר כֵּן כְּשֶׁנִּגְמְרָה מְלֹאכְתּוֹ וְאִם שְׂגָה בָּהּ וְלֹא נַעֲשֶׂה כְּרִצּוֹנוֹ, אִזּוֹ יִתְּנֵהוּ שְׁנִית בְּכוֹר לְהֶאֱבִידוֹ מֵאוֹתָהּ צוּרָה וְלַעֲשׂוֹתוֹ שְׁנִית עַד שֶׁתִּכּוֹן מַחֲשַׁבְתּוֹ וְתַעֲשֶׂה כְּרִצּוֹנוֹ, וְזֶה מִשְׁפֵּט בְנֵי אָדָם שׁוֹכְנֵי בְּתֵי חָמֶר. אֲבָל הַיּוֹצֵר כֹּל בְּחֻכְמָתוֹ הַמְּבִיט לְסוֹף דְּבַר בְּקִדְמוּתוֹ אֵין לֹמֵר עָלָיו שִׁיחֲפֹץ לְהִשְׁחִית אֶת הָעוֹלָם עֲבוּר רְשָׁעֵי דוֹר הַמְּבוּל וְלְהֶאֱבִידוֹ מִכָּל וְכָל, אַחֲרֵי שְׁאֲנוּ רוּאִים שְׁעָלָה בְּרִצּוֹנוֹ הַפְּשׁוּט לְבָרְאוֹ וְהַבִּיט לְנִשְׁמוֹתֵיהֶן שֶׁל הַצְּדִיקִים הָאֲבוֹת וְגַם הַבָּנִים, וְכֹאֲשֶׁר חֵס וְשָׁלוֹם הַשְּׁחִיתוֹ מִכָּל וְכָל אִזּוֹ הַצְּטָרֵף לְבָרְאוֹ שְׁנִית עֲבוּר הַצְּדִיקִים שֶׁיּוֹבֵאוּ אַחַר כֵּן, וְאִם כֵּן הָיָה חֶסֶד בְּחֻקוֹ כֹּאֲשֶׁר חֵס וְשָׁלוֹם נַעֲלָמָה מַעֲיִנֵי טָרֶם הַבְּרִיאָה מֵהַשְׁיָיָה אַחַר כֵּן כִּי שִׁיבְרָא וַיִּחְרִיב וַיִּבְרָא שְׁנִית, וְאִם כֵּן עַל פִּי זֶה הַסְּבָרָה נֹתֶנֶת שֶׁלֹּא הָיָה מִדְּרָכּוֹ לְהִשְׁחִית אֶת הָעוֹלָם בְּמִי הַמְּבוּל אִם לֹא שֶׁנִּשְׁאָר נֹחַ וּבָנָיו הַצְּדִיקִים וַיְהִיו שְׁאֲרֵית בְּאַרְצָן לְבְרִיאַת עוֹלָמוֹ עַד שֶׁאֲבַד אֶת

הַרְשָׁעִים וְאַחַר כֵּן נִשְׁאָר הַבְּרִיאָה בְּסִדּוּרוֹ הִרְאֵנוּ בְּלִי הַשְׁתַּנּוּת, כִּי רַק אֲבוּד הַרְשָׁעִים הָיָה מְסֻדָּר לְפָנָיו בְּלוֹחַ הַבְּרִיאָה וְכֹאֲשֶׁר נִבְאָר מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר, לְכֵן פִּתַּח הַפִּרְשָׁה הַזֹּאת בְּנֹחַ וּבָנָיו כִּי הֵם הָיוּ הַיְסוּד לְעֲנֹשׁ הַרְשָׁעִים שֶׁמְבַלְעָדָם לֹא הִיְתָה בְּאִפְשָׁרֵי לְהַחֲרִיב עוֹלָמוֹ כִּי לֹא:

וַיְזַכֵּר שְׁאֲמַר יִשְׁעִיָּה הַנְּבִיא ז"ל (נד, ט) 'כִּי מִי נֹחַ זֹאת לִי, וְנִקְרָאוּ הַמַּיִם עַל שֵׁם נֹחַ כְּדִרְשַׁת חֲזוֹן לְוִדְאִיתָא בְּזֵהָר (ח"א טז): מַחֲמַת שְׁלֹא הִתְפַּלֵּל עַל בְּנֵי דוֹרוֹיָא. וְלִכְאוּרָה קָשָׁה לְהֶאֱמִין עַל צְדִיק כְּמוֹ נֹחַ שִׁיחְדַּל מֵהַעֲתִיר לֵה' בְּעַד כָּל יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל כָּל מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה שְׁעָסַק בְּבִנְיָן הַתֵּבָה וְהַתְּרָה בָּהֶם תָּמִיד, אֲבָל נוֹכַח לֹמֵר עַל פִּי דְרַכְּנֵי, שְׁלֹכֵן נִקְרָאוּ עַל שְׁמוֹ כִּינּוּן שְׁעַל יְדֵי צְדִיקָתוֹ הוּא נִשְׁאָר שְׁאֲרֵית בְּאַרְצָן וְעַל יְדֵי כֵן שְׁפָף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּאֵשׁ חֲמָתוֹ עַל רֹאשׁ רְשָׁעִים כִּי לֹא נִקְרָא מִי נֹחַ זֹאת לִי:

וְעַל פִּי זֶה נִיחָא מֵהַ שְׁאֲמָרוֹ חֲזוֹן לְ (בר"ר לב, ח) בְּפִסּוּק (בראשית ז, טז) 'וַיִּסְגַּר ה' בַּעֲדוֹ, שְׁהִיוּ אוֹמְרִים בְּנֵי דוֹרוֹ, אֵלּוֹ אָנוּ רוּאִים אוֹתוֹ נִכְנָס אֶל הַתֵּבָה אָנוּ שׁוֹבְרִים אֶת הַתֵּבָה וְהוֹרְגִים אֶת נֹחַ וּבָנָיו. וְלִכְאוּרָה הַדְּבָר תְּמוּהָ, מֵהַ בְּצַע לָהֶם כִּי יִבְרָאוּ גַם אֶת נֹחַ וּבָנָיו וְלֹא תִשְׁאָר פְּרָסָה, וְהֵגַם שְׁהִיוּ רְשָׁעִים אֲבָל לֹא הָיוּ טְפָשִׁים, וְאִדְרָבָה כְּמוֹ שְׁמוּבָא בְּזֵהָרִיב

המבול נק' מי נח' שע"י צדקתו הוא היה שארית בארץ וכל לבוא המבול

דורו של נח רצו להורגו שזה יגרום שלא יבוא המבול כדי שלא יחרב העולם

ציונים ומקורות

עלמא ואתאבדו, ובגין כך אקרי מי המבול על שמיה כד"א (ישעיה נד, ט) 'כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח'. יב. ח"א נו: 'ביומוי דאנוש, אפילו ינוקי דההוא דרא כוליהו הוו משגחן בחכמתן עלאין והוו מסתכלן בהו, א"ר ייסא אי הכי טפשין הוו דלא הוו ידעין דומין

רעת האדם וגו' ויאמר ה' אמחה', והוא שם מדת רחמים'. י. עיין מ"ש רבינו באורך בהגש"פ גבורות ישראל בד"ה ויאמר ה'. ובהגהותיו לבאר הגולה מאמר ג'. וע"ע במסכת אבות פ"ה מ"א. יא. 'ובאת אל התיבה' כיון דא"ל דישתזיב הוא ובנוי, לא בעי רחמין על

סֵפֶר
קְדֻשָּׁת
לֵאֱלֹהֵינוּ

פְּרִשְׁת נח

אברהם קירב את הרשעים לעבודת ה' אך נח היה צדיק רק בפני עצמו ולכן הוצרך להתגלגל במשה שהוכיח לישראל

אֱלֹהֵי תוֹלְדֹת נח^א. נִרְאָה, דְּהֵנָּה יֵשׁ שְׁנֵי מִיְּנֵי צְדִיקִים שְׁעוֹבְדִים אֶת הַבּוֹרָא, צְדִיק אֶחָד יֵשׁ שְׁעוֹבֵד הַבּוֹרָא בְּרוּף הוּא בְּהַתְּלֵהּבוֹת גְּדוֹל, וְהוּא לְעַצְמוֹ, וְאִינוּ מְקַרְבֵי הָרְשָׁעִים לְהִיּוֹתָם גַּם בְּנֵי מְעוֹבְדִים הַבּוֹרָא בְּרוּף הוּא, רַק שֶׁהוּא בְּפָנָי עַצְמוֹ לְבַדּוֹ עוֹבֵד הַבּוֹרָא, וְיֵשׁ צְדִיק אֶחָד שְׁעוֹבֵד הַבּוֹרָא וּמְחִזֵּר הָרְשָׁעִים לְהִיּוֹת גַּם בְּנֵי מְעוֹבְדֵי הַבּוֹרָא^ב, כְּמוֹ אַבְרָהָם אֲבִינוּ שֶׁהָיָה מְגִיר גְּרִים^ג. וְאִתָּא בְּכַתְבֵי הָאֲרָ"י ז"ל שֶׁעַל זֶה נֶעֱנַשׁ נח, עַל שֶׁלֹּא הָיָה מוֹכִיחַ הָרְשָׁעִים שְׁבָדוֹרוֹ, וְהִצְרִיךְ לְגַלְגֵּל בְּמֹשֶׁה, וּמֹשֶׁה הָיָה מְתַקֵּן, שֶׁהָיָה מוֹכִיחַ תָּמִיד כָּל יִשְׂרָאֵל:

וְזֶהוּ הַפְּרוּשׁ שֶׁאָמְרוּ חז"ל (קידושין מ. ה')^ה 'טוֹב לְשָׁמַיִם וְטוֹב לְבְרִיּוֹת', כִּי זֶה הַצְּדִיק שְׁעוֹבֵד ה' וּמְקַרְבֵי אֶת הָרְשָׁעִים גַּם בְּנֵי לְהִיּוֹת עֲבָדֵי ה' נִקְרָא 'טוֹב לְשָׁמַיִם' מִשּׁוּם שֶׁהוּא עוֹבֵד הַבּוֹרָא בְּרוּף הוּא 'וְטוֹב לְבְרִיּוֹת' גַּם בְּנֵי בְּשִׁבִיל שֶׁהוּא מְקַרְבֵי הַבְּרִיּוֹת לְעַבְדֵי ה', אֲבָל נח לֹא הָיָה מְקַרְבֵי הַבְּרִיּוֹת לְעַבְדֵי ה' כְּנִל:

וְיִדְוֶעַ מַה שֶׁאָמְרוּ חז"ל (סנהדרין יט:)^ו 'כָּל הַמְּלַמֵּד בֶּן חֲבֵרוֹ תוֹרָה כְּאֵלּוֹ יְלֹדוֹ'. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב אֲצֵל אַבְרָהָם אֲבִינוּ (בראשית יב, ה) 'וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוֹ בְּחַרְוֹן'. נִמְצָא לְפִי זֶה, אַבְרָהָם אֲבִינוּ שֶׁהָיָה מְגִיר גְּרִים הִרְבֵּה לְכֹף לֹא נֶאֱמַר

הצדיק העובד ה' ומקרב גם הרשעים לעבודתו נקרא טוב לשמים וטוב לבריות

נח רק בניו נחשבו תולדותיו משא"כ אברהם שנייד גרים

◆ ציונים ומקורות ◆

שגם הוא צדיק גמור'. ג. בר"ר פד, ד. ד. עיין שער הפסוקים פר' בראשית סי' ו ד"ה ויאמר ה': 'ודע, כי נח היה משה, ולא רצה להתפלל על בני דורו כמו שאמרו חז"ל (וזה"ק ח"א סו:) על פסוק (ישעיה נד, ט) 'כי מי נח זאת לי' וגו', כי הוא גרם שיבואו מי המבול ולכן נקראו על שמו 'מי נח'. ואמנם אעפ"י שלא התפלל עליהם עם כל זה בזכותו נתלה להם ק"כ שנה אולי יחזרו בתשובה כמנין שנותיו של משה רבינו ע"ה וכו', ועל כן משה תיקן אשר עיוות נח וחזר להתפלל עליהם באמרו (שמות לב, לב) 'ואם אין מחני נא', ונקט 'מחני' מלשון מחוי הנזכר במבול (בראשית ז, כג) 'וימח את כל היקום'. וכל ימיו היו בתפילה על הדור, לתקן אשר עיוות בתחילה'. ה. 'אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו' (ישעיה ג, י), וכי יש צדיק טוב ויש צדיק שאינו טוב. אלא טוב לשמים ולבריות זהו צדיק טוב, טוב לשמים ורע לבריות זהו צדיק שאינו טוב. ו. עיין בר"ר לט, יד: 'ואת הנפש אשר עשו בחרן' אמר רבי

א. 'אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלהים התהלך נח. ויולד נח שלושה בנים את שם ואת חם ואת יפת'. ב. ע"ע צוואת הריב"ש: 'צדיק כתמר יפרח כארו בלבנון ישגה' (תהלים צב, יג), כי הנה יש ב' מיני צדיקים, ושניהם צדיקים גמורים, אך החילוק ביניהם האחד הוא תמיד בדבקות הש"י עושה עבודתו המוטלת עליו והוא צדיק רק לעצמו ולא לזולתו, כלומר שאינו משפיע מצדקתו לאחרים וזה הוא הנמשל לארו שאמרו רז"ל (ב"ב פ:) 'שאינו עושה פירות', שהוא רק צדיק בפני עצמו ואינו עושה פירות שיחזיר אחרים למוטב וירבו ויפרו צדיקים בעולם, זה אינו עושה אלא לעצמו ישגה ומרבה שכרו, אבל הצדיק השני הוא נמשל לתמר העושה פירות, וזהו 'כתמר יפרח', כלומר שהוא מוציא יקר מזולל ומפריח ומרבה הטוב בעולם וכו', כי הוא החזיר למוטב ורבים השיב מעוון וגרם תשובה בעולם שכרו כפולה ומכופלת הרבה יותר מצדיק הראשון הנ"ל אף

בְּעֵינַי ה'. וּלְפִי הַנִּלְאֵי אֶתִּי שְׁפִיר, כִּי יְדוּעַ
שְׂאֲנָשִׁי דוֹר הַמְּבוּל שְׁטוּפֵי זְמַה הָיוּ, וְנַח
הָיָה צְדִיק תָּמִים וְהָיָה מַעֲלָה אוֹתוֹ הַחֵן
לְקַדְשָׁהּ, כִּי דוֹר הַמְּבוּל הִבְיִאוּ אוֹתוֹ חֵן
לְקַלְפָּה, וְנַח לֹא הָיָה מוֹכִיחַ אוֹתָם, וְזֶה
פְּרוּשׁ 'וְנַח מְצָא חֵן בְּעֵינַי ה'', 'וְנַח מְצָא
חֵן' רָצָה לֹאמַר רָאָה שֵׁשׁ מְצִיאַת חֵן בְּזֶה
הָעוֹלָם וְהוּא מְצָא אוֹתוֹ חֵן 'בְּעֵינַי ה'',
רָצָה לֹאמַר הָיָה מַעֲלָה אוֹתוֹ לְקַדְשָׁהּ, אֲבָל
לֹא הָיָה מַעֲלָה רַק בְּעֵינַי ה' אֲבָל לֹא
בְּעֵינַי הַבְּרִיּוֹת כַּנִּלְאֵי:

אֲךָ נִדְקַדַּק בְּפְרוּשׁ רַשִׁי ז"ל אֲךָ נַח
מְקַטְנֵי אַמְנָה הָיָה. הָאִיף יָכוֹל לְהִיּוֹת
זֶה, כִּי הַפְּתוּב מְעִיד עָלָיו 'נַח אִישׁ צְדִיק
תָּמִים הָיָה בְּדַרְתָּיו'. וְעוֹד קָשָׁה, לָמָּה לֹא
הָיָה מְתַפְּלֵל נַח לְבִטְלַת הַגְּזֵרָה י"א. נְבוּא
לְבָאָר, כִּי יֵשׁ שְׁנֵי מִיָּנִי צְדִיקִים שְׁעוֹבְדִים

אֲצֵל אֲבָרְהָם 'אֵלֶּה תוֹלְדוֹת' כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר
אֲצֵל נַח מְשׁוּם שְׁלֹא הָיָה לוֹ תוֹלְדוֹת רַק
מֵה שְׂאֲמַר הַפְּתוּב 'וַיּוֹלֵד נַח שְׁלֹשָׁה בָּנִים
אֶת שֵׁם' וְכוּ' וְלֹא יוֹתֵר כַּנִּלְאֵי (וְזֶהוּ פְּרוּשׁ
הַפְּתוּב 'אֵלֶּה תוֹלְדוֹת נַח נַח אִישׁ צְדִיק
תָּמִים הָיָה בְּדַרְתָּיו כו', וַיּוֹלֵד נַח' כו', רַק
'אֵלֶּה תוֹלְדוֹת נַח' מֵה שְׂאֲמַר הַפְּתוּב לְהֵלֵן
'וַיּוֹלֵד נַח שְׁלֹשָׁה וְכוּ'), וְהַטַּעַם, 'אֶת
הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ נַח', רָצָה לֹאמַר רַק אֶת
הָאֱלֹהִים הָיָה מְתַהַלֵּךְ נַח, נַח לְבַדּוֹ הָיָה
עוֹבֵד הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא, אֲבָל לֹא הָיָה
מְתַהַלֵּךְ עִם הַבְּרִיּוֹת לְקַרְבָּם לְהִיּוֹת
מְעוֹבְדֵי הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא, לְכֵן נֶאֱמַר שׁוּב
'וַיּוֹלֵד נַח' רַק 'שְׁלֹשָׁה בָּנִים אֶת שֵׁם' כו',
וְשִׁיף שְׁפִיר 'אֵלֶּה תוֹלְדוֹת נַח':

וְזֶהוּ פְּרוּשׁ 'וְנַח מְצָא חֵן בְּעֵינַי ה'' (שם)
ו, ח). הָיָה לוֹ לֹאמַר וְנַח הָיָה לוֹ חֵן

נח העלה החן
לקדושה אך
היה רק בעיני
ה' ולא הוכיח
את דורו

ציונים ומקורות

רעות כו'. ואמר הכתוב 'ונח מצא חן בעיני ה'',
שנח הגביה חן ההוא בעיני ה' לקדושה, שממנו
לקח עבדות ה', שאמר מה שיש חן לתאוות
רעות מכל שכן שיהיה אדם משתוקק שימצא חן
בעיני ה' על ידי עבודתו ותורתו ויראתו.
ט. 'ויבוא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל
התיבה מפני מי המבול'. וברש"י: "מפני מי
המבול, אף נח מקטני אמנה היה, מאמין ואינו
מאמין שיבוא המבול, ולא נכנס לתיבה עד
שדחקוה המים". י. ע"ע אורח לחיים פר' נח
ד"ה ויבוא נח: 'ולהבין הלא רש"י ז"ל פירש על
'בדורותיו', 'יש דורשין לשבח ויש דורשין
לגנאי, והדורשין לשבח אומרין שאילו היה
בדור צדיקים היה צדיק יותר', והיבא ידרשו
'מפני מי המבול' לומר על איש צדיק תמים
שהיה מקטני אמנה'. יא. עיין זוה"ק ח"א סז:
'כיון דאמר ליה דישתזיב הוא ובנוי, לא בעא
רחמין על עלמא ואתאבידו, ובגין כך אקרונ מי
המבול על שמיה, כמה דאת אמר (ישעיה נד, ט)
'כי מי נח זאת לי'.

אלעזר בן זימרא אם מתכנסין כל באי העולם
לברוא אפילו יתוש אחד אינן יכולין לזרוק בו
נשמה, ואת אמר 'ואת הנפש אשר עשו' אלא
אלו הגרים שגירו, ואם כן שגירו למה אמר
עשו אלא ללמדך שכל מי שהוא מקרב את
העובד כוכבים ומגיריו כאילו בראו. ז. עיין
סנהדרין נז. קח. ה. ע"ע לעיל פר' בראשית ד"ה
עוד יבואר ונח: 'ונח מצא חן בעיני ה'', דהכלל
כל דבר שהצדיק רואה ממנו לוקח עבודת ה',
ואם רואה חס ושלום איזה אדם מתאוה לעבירה
לוקח הצדיק מזה התאוה עבדות ה', שאומר
בלבו קל וחומר, מה זה שמתאוה לדבר עבירה
שהוא קלה ונפסד בזמן מועט מכל שכן שראוי
לו להתלהב לעבודת השם יתברך שעבודה זו
יקיים לעולם. והיות מקודם נאמר הקרא (בראשית
ו, ב) 'ויראו בני אלהים את בנות האדם' כו',
שמראה הכתוב שאז היה חן רע בעולם שהנשים
היה להם חן בעיני האנשים ומכח זו בחרו להם
כל אשר רצו, הודיע הכתוב 'ונח מצא חן',
פירוש מצא בעולם מידת חן שהיה לתאוות

יש צדיק
שמאמין שיש
לו חן בעליונים
לכטל גורות
ויש צדיק
שחושב שאינו
ראוי לכטל
גורות

נבוכדנצר היה רשע והחריב בית המקדש, והיה מבחין שהצדיקים יכולין להפך מדת הדין לרחמים, והיה מתירא שמה יהיה צדיק ויתפלל לבנות בית המקדש, לכן אמר 'כמצביא עבד בחיל שמיא ודירי ארעא' (דניאל ד, לב), 'כמצביא עבד' רצה לומר ברצונו עבד בהעולמות ואין הצדיקים יכולים לבטל הגזרה, כך היה מחשבת נבוכדנצר. וזה מאמר חז"ל בקש נבוכדנצר לומר שירות ותשבחות 'שגנה שירות של דוד', נבוכדנצר רצה לומר שירות שהוא להפך משל דוד, כי דוד אמר (תהלים קמה, יט) 'רצון יראיו יעשה', השם יתברך מנהיג העולמות כרצון הצדיקים, והרשע נבוכדנצר היה רצונו להפך כנ"ל^{טו}:

הבורא, יש צדיק שעובד הבורא ואין לו חושק רק להיות עובד הבורא, ומאמין שיש לו כח בעליונים להנהיג העולמות כרצונו, כמו שאמרו חז"ל (מו"ק טז:): 'צדיק מושל יראת אלהים' (שמואל ב כג, ג) 'מי מושל בי, צדיק, הקדוש ברוך הוא גוזר וצדיק מבטל' הגזרה לטובה^{יב}. ויש צדיק אחד שעובד הבורא ברוך הוא והוא שפל בעיני עצמו מאד ומאד וחושב בלבו מי אני שאתפלל לבטל הגזרה לכן אינו מתפלל לבטל:

וזהו הדבר פרוש הגמרא (סנהדרין צב:)^{יג} נבוכדנצר רצה לומר שירות ותשבחות, שגנה שירות ותשבחות של דוד המלך עליו השלום. מה זה הלשון 'שגנה'^{יד}. ולפי הנ"ל אתי שפיר, כי

נבוכדנצר אמר שהש"ת עושה כרצונו ואין הצדיקים יכולים לבטל גזרתו

◆ ציונים ומקורות ◆

ועוד, וכי אם רצה להגיד שירות ותשבחות יותר מדוד המלך ע"ה וכי בשביל כך יהיה השירות ותשבחות של דוד המלך ע"ה מגונה, וכי אם אחד מגיד שירות יותר מחבירו יהיה השירות של חבירו מגונה. טו. ע"ע שם: 'בזמן שהבורא ברוך הוא אוהב כנסת עמו בית ישראל וכנסת ישראל המה ברום המעלות אז יש בישראל כח לבטל גזרות רעות וכו', לא כן ח"ו בזמן הסתרת פנים. והנה נבוכדנצר הרשע אמר 'וכמצביא עבד בחיל שמיא ודירי ארעא', והנה בזמן שישראל המה אהובים לפני הקדוש ברוך הוא, כביכול לא כן הוא שכמצביא עבד בחיל שמיא ודירי ארעא, שהרי הצדיקים יכולין לבטל גזרותיו וכו', רק נבוכדנצר הרשע לא רצה כן שהצדיקים יכולין לבטל גזרותיו יתברך כביכול מרע לטוב ומיגון לשמחה, כי הוא היה רוצה להחריב הבית המקדש, והיה מתיירא אולי צדיקים שבדור יבטלו גזרותיו ויבנה הבית המקדש, לכן רצה נבוכדנצר הרשע להמשיך בשירות ותשבחות שהקב"ה לא ינהג את עולמו על ידי רצון עמו בית ישראל וכו', ולכן אמר 'כמצביא עבד בחיל

יב. ע"ע להלן ראש השנה ד"ה והנה הצדיק: 'כשהקדוש ברוך הוא גוזר גזרה לרעה חס ושלום אז יכול הצדיק לבטלה, אבל אם הקדוש ברוך הוא גוזר לטובה על כנסת ישראל בזה אין יכולת בשום אדם לבטל'. יג. 'ת"ר, בשעה שהפיל נבוכדנצר הרשע את חנניה מישאל ועזריה לכבשן האש, אמר לו הקב"ה ליחזקאל לך והחייה מתים בבקעת דורא, כיון שהחייה אותן באו עצמות וטפחו לו לאותו רשע על פניו, אמר מה טיבן של אלו, אמרו לו חבריהן של אלו מחיה מתים בבקעת דורא, פתח ואמר 'אתוהי כמה רברבין ותמהוהי כמה תקיפין מלכותיה מלכות עלם ושולטניה עם דר ודר' וגו' (דניאל ג, לג). אמר רבי יצחק, יוצק זהב רותח לתוך פיו של אותו רשע, שאלמלא בא מלאך וסטרו על פיו ביקש לגנות כל שירות ותשבחות שאמר דוד בספר תהלים. יד. ע"ע להלן קדושה שלישית לפורים ד"ה ועפ"ז יכולין: 'ולכאורה אין לו הבנה, וכי האיק עלה על דעת שרשע זה נבוכדנצר יהיה יכול להגיד שירות ותשבחות שיגנה זמירות ותשבחות של דוד המלך ע"ה.

ספר
זְכוּרֹן
זאת

פְּרַשַׁת נַח

לְהִנְקָרְאִים בְּנֵי־שָׁלֹשׁה מֵיְנֵי הַשְּׁפָעוֹת כַּנִּזְכָּר, שְׁלֹשׁה הַמְּזֵל שֶׁל הָאֵין כִּי אִם לְיִשְׂרָאֵל, וְהֵם תְּלוּיִים בְּמִזְלוֹת תַּחְתּוֹנִים, וְלָנוּ אָמַר יְתַבְּרֵךְ (ירמיה י, ב) 'מֵאֲתוֹת הַשָּׁמַיִם אֵל תַּחְתּוֹ כו"ה, וְכַדְאִיתָא נְמִי בְּמִדְרַשׁ לָךְ לָךְ (מד, יב) ה'. וְזֶה 'שְׁלֹשָׁה בְּנֵי־

וּמִפְרָשׁ מַה הֵם, אֶת שְׁם, דְּהִנֵּה שְׁמַעְתִּי מִהֲרַב הַמְּגִיד מִזְלֵאֲמִישׁוּב שְׁיַחֲדָה

שם חס ויפת רומזים לחיי בני ומזוני

וַיּוֹלֵד נַח שְׁלֹשָׁה בְּנֵי־כּוֹ (בראשית ו, א). יֵשׁ לְפָרֵשׁ בְּקִצּוֹר גְּדוֹל, דְּהִנֵּה בְּזִכּוֹת שְׁפַת יֵשׁ כַּח לְהַמְשִׁיךְ בְּנֵי חַיִּי וּמְזוֹנֵי שְׁהֵם שָׂרֵשׁ שֶׁל הָעוֹלָם, וְכִמּוֹ שְׁפָרֵשׁ הָרַב רַבִּי מוֹשֶׁה אֱלִישִׁיךְ עַל 'בָּא שְׁבַת בָּא מְנוּחָה' (רש"י בראשית ב, ב) א', חִיּוֹת הָעוֹלָם:

וְזֶה יֵשׁ לְפָרֵשׁ 'וַיּוֹלֵד נַח' הוּא הַשְּׁבַת מְנוּחָה, 'שְׁלֹשָׁה בְּנֵי־לְהִיּוֹת

זכוכת שבת יש כח להמשיך בני חיי ומזוני

זכוכת השבת נמשך שפע בני חיי ומזוני רק לישראל

ציונים ומקורות

שנקראו בניים למקום, שנאמר (דברים יד, א) 'בניים אתם לה' אלהיכם'. ז. עיין להלן פורים ד"ה ובצלאל: 'דהנה 'מגילה' גימטריא 'מזלא' שהוא שורש כל הטובות של ישראל, כי "אין" מזל לישראל, מעולם הנעלם שהוא 'אין', וזה 'מאותות השמים אל תחתו יחתו הגויים מהמה', דהנה פשוט הוא אמת, וגם הנ"ל ד'אין מזל לישראל' מהמזלות התלויים ברקיע, הגם אם מראים שלא כטובת ישראל 'מאותות השמים אל תחתו', כי פשוט אמת, ואמת הפי' 'אין' מעולם הנעלם שנקרא אין, בא 'מזל לישראל', משם יכול להיות השתנות המזל לטובה יש מאין, כי ממציא הדינין לשורשם שהוא רק להטיב כנ"ל כמה פעמים, ממילא יומתקו הדינין ובאו על עובדי כוכבים, וזה 'חתו הגויים מהמה', שמשורש יכולים אנו לפעול 'ואתן אדם תחתך' (ישעיה מג, ד) כו'. ח. 'כה אמר ה' אל דרך הגויים אל תלמדו ומאותות השמים אל תחתו כי יחתו הגויים מהמה'. ט. 'ויוצא אותו החוצה' (בראשית טו, ה) וכו', רבנן אמרי, נביא את ואין את אסטרוולוגוס וכו', בימי ירמיה ביקשו ישראל לבוא לידי מידה זו ולא הניח להם הקדוש ברוך הוא, הה"ד 'כה אמר ה' אל דרך הגויים אל תלמדו ומאותות השמים אל תחתו' וגו', כבר

א. 'ויולד נח שלושה בניים את שם את חס ואת יפת'. ב. עיין להלן פר' ויקרא ד"ה וזה י"ל אדם: 'השפע הכוללת כל עניני שפע הם בני חיי ומזוני, שבהם תלויים השפעות אחרות הצריכות וטובות לנו'. וע"ע זאת זכרון פר' חיי שרה ד"ה וזה י"ל ואברהם: 'צריך בני חיי ומזוני לנפש ולגוף, 'בני' הם התלמידים, וכן הפרקליטים שנבראים מלאכים ע"י מעשים טובים, וכמו שפי' הר"מ אלשיך (בראשית ו, ט-יח), ו'חיי' השפע אהבה ויראה ושכל טוב ודביקות נועם אור עליון, כי הקב"ה חי העולמים ומחיה הכל בדביקותו, ו'מזוני' לנפש לחם שמלאכי השרת אוכלים אותו, וכן לגוף'. וע"ע שם פר' בראשית ד"ה וכן נמי פירשנו. ג. 'ויכל אלהים ביום השביעי' וכו', מה היה העולם חסר מנוחה, באת שבת באת מנוחה, כלתה ונגמרה המלאכה'. ד. 'באה שבת והשפיע שפע קדושה בכל מה שנברא, והיה השפע ההוא לעולם כנפש בגוף האדם, וזהו אומרו 'שבת וינפש', כי שבת והקנה נפש לעולם לקיימו, וזהו 'באה שבת באת מנוחה'. וע"ע להלן ד"ה וי"ל עוד בסיפא. ה. ראה תיקון נד: 'נח' דא שבת, דביה נייחא'. וע"ע שם קלח: ו. ראה אבות פ"ג מ"ד: 'חביבין ישראל שנקראו בניים למקום, חיבה יתירה נודעת להם

כִּי הַשֵּׁם שֶׁל הָאָדָם הוּא לְבוּשׁ לַחַיּוֹת שְׁלוֹי, וְזֶה 'אֶת שֵׁם' הוּא חַיִּי, 'וְאֶת חָם' הוּא בְּנִי, וְכַדְאִיתָא בְּזִהָר (ח"ג לד.) 'מִתְחַמְּמִין בְּאִשִּׁין קְדִישִׁין'^{יא} וְזֶה 'אֶת חָם', 'וְאֶת יֶפֶת' הוּא מְזוּנִי וְעֶשֶׂר, כְּדִאִיתָא (רש"י בראשית מא, ב) ^{יב} עַל 'יְפוֹת תֹּאֲרִי' 'כְּשֶׁהֲשִׁבַע בְּעוֹלָם הַבְּרִיּוֹת נִרְאוֹת יְפוֹת זֹ לְזוֹ, וְזֶה 'אֶת יֶפֶת':

מוֹב ה' לְפָנָי כו' (תהלים קמה, ט)^{יג}. יֵשׁ לְפָרֵשׁ 'וְרַחֲמֵי' כְּמוֹ 'דִּרְחַמְיָה קִמְצָא' (גיטין נה:)^{יד}, פְּרוּשׁ וְאוֹהֲבֵי הֵם 'עַל כָּל מַעֲשָׂיו מוֹשְׁלִים, וְיֵשׁ לָהֶם פֶּחַ לְהַמְשִׁיף כָּל הַשְּׁפָעוֹת וּלְבַטֵּל כָּל הַגְּזֵרוֹת, וְעַל כֵּן גַּם זֶה, מֵה שֶׁטוֹב ה' לְכָל' כִּי

אוהבי ה' יש להם כח להמשיך השפעות ולבטל גזרות ויש להם מידת השי"ת לרחם על הכל

'רַחֲמֵי' הֵם אוֹהֲבֵי יֵשׁ לָהֶם מְדוּתָיו לְרַחֵם עַל הַכֹּל, וְזֶה 'טוֹב ה' לְכָל רַחֲמֵי' כו':

עַד כָּל יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקִצִּיר כו' (בראשית ח, כא)^{טו}. יֵשׁ לְדַקְדֵּק מֵאִי לְשׁוֹן 'עַד', כְּאֵלּוּ הָיָה זְמַן הָעֶבֶר מִן הָעוֹלָם יוֹתֵר מִלְּהַבָּא שִׁיף לְשׁוֹן 'עַד'^{טז}, וְזֶה אֵינּוּ. וְיֵשׁ לְפָרֵשׁ, דְּהֵנָּה שְׁנוּי הַזְּמַנִּים דְּהֵינּוּ בְּזְמַן הָרְאוּי לְהִיּוֹת קָר אִם הוּא חָם אוֹ לְהַפִּיף חֲלִילָה, גּוֹרְמִים חֲלָאִים עַל רְשָׁעִים רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְהֵנָּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא הַבְּטִיחַ בְּשָׁבוּעָה שְׁלֹא לְחַרֵּב הָעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב 'לֹא אֶסְף כו' (שם, כ)^{יז}, וְאָמַר 'עַד' נוֹסֵף עַל

השי"ת הבטיח שלא יהיה שינוי בזמני הקור והחום שזה גורם חולאים בעולם ר"ל

◆ **ציונים ומקורות** ◆

למעלה, והוא חיותו של אדם כל ימיו כאשר הוא חי על פני האדמה'. יא. 'קרבן דאתון אינון, י' באיש, ה' באשה, ו' בבן חתן, ה' בכלה, זכאה איהו מאן דאקריב אתון דיהו'ה ביה ובאתתיה ובבריה ובברתיה, בקדושה ובברכה בנקיו בענוה ובבושת פנים בכל מידות טבין דכתיבין על מארי מתניתין, ומתחממין באשין קדישין דאיש ואשה' וכו'. יב. 'והנה מן היאור עולות שבע פרות יפות מראה ובריאות בשר ותרעינה באחו'. וברש"י: 'סימן הוא לימי שובע שהבריות נראות יפות זו לזו, שאין עין בריה צרה בחברתה'. יג. 'טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו'. יד. ראה רש"י שם: 'דרחמיה קמצא', אוהבו היה שמו קמצא'. טו. 'עוד כל ימי הארץ זרע וקציר וקור וחום וקיץ וחורף ויום ולילה לא ישבותו'. טז. עיין רמב"ן בראשית מו, כט: 'כל 'עוד' בכתוב תוספת על עיקר הוא'. יז. 'זירח ה' את ריח הניחוח ויאמר ה' אל לבו לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם כי יצר לב האדם רע מנעוריו ולא אוסיף עוד להכות את כל חי כאשר עשיתי'. וברש"י: 'לא אוסיף ולא אוסיף כפל הדבר לשבועה, הוא שכתוב (ישעיה נד, ט) 'אשר נשבעתי מעבור מי

אברהם אביכם ביקש לבוא לידי מידה זו ולא הנחתי אותו'. י. עיין זאת זכרון פר' לך לך (ב) ד"ה ולהצדיק גופיה: 'שמעתי מהרב המגיד מזלאטשוב שיחי' ששם כל אדם הוא לבוש לחיות שלו, על כן כשמתפללין על האדם בכל מקום והוא במקום אחר, אינם מזכירים כי אם את שמו ברפואה, ע"י אותם אותיות של הרפואה, הם הלבוש של אור הרפואה, ממשיכים הרפואה להאדם ובא חיות לתוך שמו'. וע"ע להלן פר' לך לך ד"ה וזה ואלוקי יעקב: 'שם האדם הוא לבוש של החיות, כן שמעתי מהרב המגיד רבי יחיאל שיחי' לאוי"ט, ומובן למבין כגוונא דלעילא משמותיו יתברך'. וע"ע באר מים חיים פר' בראשית ד"ה ונראה: 'ועיקר קריאת שמות של אדם היה הכל לצנפש חיה' (בראשית ב, יט), כלומר לערך הנפש שבו ששם זה הוא חיותו. ועל כן שמעתי מפי אדומו"ר נזר ישראל וקדושו אור עולם המפורסם מוה' יחיאל מיכל זצוקללה"ה שאמר לי בפירוש שחלילה לשנות שם אדם החולה, אם לא אדם שכל מעשיו כמעט ברוח הקודש, כי שם הנקרא לאדם בעת היוולדו ודאי רובו ככולו מזדמן מאת הקב"ה, באשר הוא שמו

זֶה אֲעֲשֶׂה שְׁלֹא יִהְיֶה שׁוֹם שְׁנוּי בַּזְּמַנִּים וְלֹא תִהְיֶה אֶפְלוּ שׁוֹם חֲלָאִים לְהָעוֹלָם, וְזֶה 'עַד' פְּרוּשׁ נוֹסֵף עַל הַשְּׁבוּעָה הַנִּלְיָה יִהְיוּ כָּל יְמֵי הָאָרֶץ כּו"י, אֲךָ זֶה הִיָּה בְּלֹא שְׁבוּעָה:

וַיֵּשׁ לְפָרֶשׁ עוֹד בְּסִיפָא דְקָרָא בְּדִרְךָ הַלְצָה 'לֹא יִשְׁבְּתוּ', דְּהִנֵּה אֵיתָא בְּמִוְהָרִים אֲשֵׁרִי ז"ל עַל מַה הִיָּה הָעוֹלָם חָסֵר מְנוּחָה, כֹּה שֶׁבֶת כֹּה מְנוּחָה (רש"י בראשית ב, ב), פִּרְשׁ הוּא ז"ל ל"ט, דְּהִנֵּה נִבְרָא כָּל הַגְּשָׁמִיּוֹת, וְכָל הַיּוֹתֵם וְחַיּוֹתֵם הוּא הַקְּדֻשָּׁה הָעֲלִיּוֹנָה וְהוּא הַשְּׁבֶת מְרֻכָּז

בשבת נמשך לכל הברואים חיות הקדושה שזוהו קיומם

הָאֲמָצְעִי פִּידוּעִי, וְזֶה מַה הִיָּה הָעוֹלָם חָסֵר מְנוּחָה כּו':

וְזֶה יֵשׁ לְפָרֶשׁ, דְּהִנֵּה הַבְּטִיחַ עַל פְּרִיאַת הָעוֹלָם כִּנְל 'עַד כָּל יְמֵי הָאָרֶץ כּו', וְאָמַר 'לֹא' פְּרוּשׁ אִם לֹא יִהְיֶה כֵּן, 'יִשְׁבְּתוּ' פְּרוּשׁ יִקְיָמוּ מְצוֹת שְׁבֶת כְּתֻבָּה יִתְקַן הַכֹּל בְּעִזְרַת אֵל יִתְפָּרֵךְ כֵּי:

וּבְדִרְךָ הִזָּה פִּרְשֵׁנוּ עוֹד בְּעִזְרַת מְשִׁדֵי עַל 'צְנִיִּים פְּחִים בְּדִרְךָ עֲקָשׁ שׁוֹמֵר נִפְשׁוֹ יִרְחַק מֵהֶם' (משלי כב, ה), יֵשׁ לְפָרֶשׁ כֵּן, 'צְנִיִּים פְּחִים' פְּרוּשׁ בְּעֵת שְׂרָאוּי וְטוֹב לְהִיֹּת 'צְנִיִּים' הוּא 'פְּחִים' פִּידוּעַ לְשׁוֹן

כשיש ביטול בסדרי הבריאה יש לקיים מצוות שבת וע"ז יתקן הכל

כשמשתנים זמני הקור והחום אפשר לתקן זאת ע"י שמירת שבת

◆ ציונים ומקורות ◆

שהיתה חומרית כגוף בלי נשמה, היתה מעותדת להיות הולכת ונפסדת ולא תנוח בקיומה. ומי הקנה בה נפש ושפע להתקיים, הוא השבת, כי בו הושפע בה שפע להתקיים ולנוח מלהיותה הולכת ונפסדת. וזה יאמר 'היה העולם חסר מנוחה', 'באה שבת' והשפיע שפע קדושה בכל מה שנברא, והיה השפע ההוא לעולם כנפש בגוף האדם. וזהו אומרו 'שבת וינפש', כי שבת והקנה נפש לעולם לקיימו. וזהו 'באה שבת באת מנוחה', כי בלעדי זה לא היתה מנוחה והעמדה לעולם'. ב. עיין שלה"ק מסכת חולין תורה אור אות קיא: 'כבר האריך הפרדס (שער השערים פ"ה) וביאר, שכל הימים יונקים מהשבת, שיום השבת הוא נקודת המרכז שעליה תשוב עגולת הששת ימים, והיא נקראת נקודה אמצעית פנימית, כי דרך כל נקודה יש לה שש קצוות וכו', והנקודה קיום הקצוות'. כא. ע"ע להלן פר' ויקהל ד"ה ועוד פירשנו: 'ועוד פירשנו 'לא ישבותו', למטה, דהנה פי' 'ביום הניח לך ה' מעצבך ומרגזך' כו' (ישעיה יד, ג) פשוט דקאי על שבת. וי"ל 'ביום' פי' בהשבת 'הניח ה' לך מעצבך' בימי החול וכו', כי בשבת קודש בעת רצון תפעול כל טוב. וזה י"ל 'לא' פי' אם לא כן, כי אם יש שינוי האויר חלילה, מה תעשה, 'ישבותו' וראוי לשבות, ובשבת יתקנו להיות בריאות הגופים כראוי'.

נח, ולא מצינו בה שבועה אלא זו שכפל דבריו והיא שבועה. יח. ע"ע להלן פר' ויקהל ד"ה עוד פירשנו: 'הנה פירשנו על 'עוד כל ימי הארץ זרע וקציר' כו', דהנה למעלה כתיב שנשבע הקדוש ברוך הוא שלא לשחת הארץ עוד כלל, ואמר עוד נוסף על זה אני עושה שלא להיות אפילו שום חולשת ר"ל, שלא יהיה שינוי האויר כלל, וזה 'עוד' נוסף על השבועה יהיה 'כל ימי הארץ זרע וקציר' בזמנו, וכן 'קור וחום קיץ וחורף יום ולילה לא ישבותו'. יט. 'רבותינו ז"ל הקשו 'ויכל אלהים' כו' והרי נאמר (שמות כ, יא) 'כי ששת ימים' וכו', אלא 'ויכולו השמים' וכו' והיה העולם חסר מנוחה, באה שבת באת מנוחה, ע"כ. והלא יראה שאינו מתרץ כלום, כי הנה אין המנוחה מלאכה. אך להבין מאמרם נשים לב אל מאמר הכתוב באומרו 'שבת וינפש', מה הנפשה היא זו וכו', אמנם הנה אין ספק כי כל דבר גשמי מבלי בחינת רוחניות באיכותו יפסד ולא יתקיים, כמקרה אנוש כי ימות שהעדר רוחניות נפשו ממנו יפסידנו. והנה כל מה שברא הוא יתברך, למה שהכל גשמי לא יתקיים ולא ינוח כי אם ילך ויפסד יום יום. ובזה נבוא אל הענין, והוא כי הלא ידוע כי מקדושת שבת נשפע שפע קדושה לעולם, ועד ממחר נפש יתירה לאדם. והנה כאשר ברא אלהים את הארץ, למה

סֵפֶר
דְּבָרַי
אֵמֶת

פרשת נח

נח היה דורש את עצמו לגנאי, שהיה שפל בעיניו

מה שִׁדְרָשׁוּ רְבוּתֵינוּ ז"ל לְגֵנְאֵי מְלֵת 'בְּדוֹרֵתֵינוּ' (בראשית ו, ט), יֵשׁ לְפָרֶשׁ רְצוֹנָם שְׂבָאֲמַת הָיָה לְשִׁבְחָה, כִּי אִם שְׁנַח הָיָה בְּדַעְתּוֹ כִּן מֵה שֶׁקָּרָא אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ צְדִיק בְּדוֹר הַזֶּה² הוּא דְוָקָא בְּדוֹר הַזֶּה¹ מֵה שְׂאִין כִּן אִם הָיָה בְּדוֹרוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם, וְנִמְצָא הַגֵּנְאֵי הוּא לְשִׁבְחָה, שְׁהָיָה שְׁפָל בְּעֵינָיו³:

צִהָר תִּנְעֶשֶׂה לְתִבְהָ כו' (בראשית ו, טז)⁴. בְּקִצּוֹר, כִּי טוֹב לְהִתְיַשֵּׁב בְּהַתְחַלֵּת לְמוֹד תּוֹרָה וְתַפְלָה וְשִׁבְחָתוֹ יִתְבַּרְךָ, מְפִנֵי אֲהַבְתּוֹ יִתְבַּרְךָ רוּצָה לְעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ בְּזָה. וְהֶאֱהָבָה מְרַמֵּז בְּאוֹרֵי, עַל כִּן בְּיוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁהוּא בְּחֻסְדֵי (כִּי 'עוֹלָם חֻסֵד יִבְנֶה' (תהלים פט, ג), עַל כִּן בְּיוֹם רֵאשׁוֹן נִבְרָאוּ כָּלֵם בְּכַח, כִּי 'אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת

קודם הלימוד והתפילה והתשבחות יחשוב שעושה כן כחממת אהבתו ית'

ציונים ומקורות

נגדיהם, אבל אילו הייתי בדור של צדיקים כמו אברהם וכדומה לא היו מעשי וצדקותי נחשב לכולם ולמאומה נגד מעשיהם וצדקותיהם של אותם הצדיקים, כי עדיין לא עשיתי כלום. וזהו עיקר השבח שהעידה עליו תורתנו הקדושה 'צדיק תמים היה בדורותיו', ר"ל שנח היה סובר כן במחשבתו שהוא רק צדיק נגד אנשי דורו מחמת שהיה שפל נבזה בעיניו למאוד. ונמצא ששני הפירושים דורשין שבחו וטובתו ושניהם צדקו יחדיו. וע"ע שם משמואל פר' נח תרפא: 'שמענו מצדיק אחד שבא לפני כ"ק אדומ"ר וצללה"ה ר' בונים מפרשיסחא בש"ק פר' נח, אמר לו הרר"ב, ברוך הבא ר' נח, שבו פה ר' נח, וישב, אמרו תורה בפרשה שלכם, ואמר דברש"י 'יש דורשין אותו לגנאי', מי הוא זה שהרהיב עוז בנפשו לדרוש עליו גנאי, ובודאי הוא בעצמו היה דורש על עצמו גנאי. כך שמעתי. ולא נפלא הוא הדבר שבודאי נתעברה בו נשמת נח'. ה. 'צוהר תעשה לתיבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התיבה בצידה תשים תחתיים שניים ושלישים תעשה'. ו. עיין תיקו"ז עג: 'פיקודא תנינא ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור' (בראשית א, ג), ודא אהבה דאיהו אהבת חסד'. ז. וע"ע תיקו"ז עג: עיין תיקו"ז קכב. 'חסד דאיהו יומא קדמאה'.

א. ראה רש"י שם: 'בדורותיו' יש מרבתינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכולם. ועיין סנהדרין קח. ב. ראה בראשית ז, א: 'ויאמר ה' לנח בא אתה וכל ביתך אל התיבה כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה'. ג. עיין זוה"ק ח"א רנד: 'מה ראה נח שלא ביקש רחמים על דורו אמר בלבו אולי לא אמלט, דכתיב 'כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה' כלומר לפי הדור'. ד. ע"ע אוהב ישראל פר' נח ד"ה אלה תולדות: 'יש מרבתינו דורשין אותו לשבח ויש דורשין אותו לגנאי כו'. ולכאורה יפלא למה ידרשו לגנאי מאחר שאפשר לדורשו לשבח לאיש צדיק תמים כזה, אכן י"ל דשניהם אמת וכל אחד ואחד דורש טובו ושבחו של נח הצדיק. ודרשה ראשונה הוא כפשוטו, דמכל שכן אילו היה בדורו של אברהם היה צדיק ביתר שאת. והיש דורשין לגנאי ר"ל שעיקר השבח שהעידה התורה עליו הוא זה שלא היה נחשב בעיניו לכולם, וכל עבודתו וצדקתו וזכויות אשר עשה לא היה כל כך נחשב בעיניו, כי אמר בלבו בדור הזה שהם רשעים אז אני נחשב לצדיק נגד אנשי דורי, כי השי"ת רואה מעשיהם הרעים ולכך מחשב אותי לצדיק

הָאָרֶץ (בראשית א, א) לְרַבּוֹת צְבָאֵיהֶם^ט, וְזֶה
 'בְּהַבְרָאִים' (שם ב, ד) 'בְּאַבְרָהָם'^ט וַיֵּצֵא
 בְּפֶעַל בְּרִיאַת הָאוֹר. וְזֶה 'תּוֹרַה אוֹר'
 (משלי ו, כג) בְּחֶסֶד וְאַהֲבָה, וְכֵן תְּפִלָּה הוּא
 בְּאוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, מְכַל שְׂכָן שְׂבָחָיו יְתַבְרַךְ.
 וְזֶה 'צוֹהַר תְּעֻשָׁה לְתַבְּחָה' לְשׁוֹן דְּבוּרֵי^י,
 לְשׁוֹן צְהָרִים כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל^{יב}:
 'וְאֵל אִמָּה תְּכַלְנָה' לְשׁוֹן זְרוּעַ כְּמוֹ
 'אִמְתָּה' דְּבַת פְּרָעָה^{יג}, כִּי יֵשׁ
 דְּבוּרִים עֲנִינָם חֶסֶד וַיֵּשׁ שָׁל דִּין, יְעוֹרֵר

כשמדובר
 בעניני חסד
 יעורר וימשיך
 חסד לבני
 ובדיבורי דין
 יעורר דין
 לאומות

כֵּן, אִם חֶסֶד עָלֵינוּ מִשְׁרֵשׁ הַחֶסֶד, וְאִם
 דִּין עַל שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל כְּרָצוֹנוֹ יְתַבְרַךְ
 מִשְׁרֵשׁ הַגְּבוּרָה^{יד} (וְהֵם נִקְרָאִים 'זְרוּעוֹת
 עוֹלָם'^{טו} הַקְּיוּם שֶׁל הָעוֹלָם^{טז}). וְזֶה וְאֵל
 אִמָּה תְּכַלְנָה מְלַמְעָלָה יֵשׁ לְפָרֵשׁ לְשׁוֹן
 כְּתוּר כְּמוֹ 'כְּלִילָה'^{יז} (וַיֵּשׁ לְפָרֵשׁ לְשׁוֹן
 מִדָּה^{יח}), וְזֶה 'מְלַמְעָלָה' תְּמַשִּׁיךְ, עַל כֵּן
 לֹא כְּתִיב 'לְמַעְלָה':

'וּפְתַח הַתְּבָחָה' הוּא הַמְּשַׁכָּה הַנִּל, 'בְּצִדָּה'
 תְּשִׁים' לְהִיּוֹת כְּמוֹ מִן הַצִּד, פְּרוּשׁ

עיקר הכוונה
 צ"ל לעשות
 רצון ה'
 וההמשכה
 תהיה טפלה
 לזה

◆ ציונים ומקורות ◆

ברוב אורו יתברך, צמצם אורו והוא דין, ורק
 בשביל טוב הגדול ורחמים פשוטים, וזה שורש
 הדין שהוא רק רחמים להיות קיום העולם. בזה
 שמעלים את הדין לשורשו הולך הדין רק על
 עובדי כוכבים שרוצים לאבד את העולם, ופועל
 הדין כשורשו לצורך קיום העולם הם ישראל
 שהעולם עומד. וע"ע זאת זכרון בלק (ב) ד"ה יז
 מים. טו. עיין זוה"ק ח"ג רמז. "אף ידי יסדה ארץ"
 (ישעיה מז, יג), דא יצחק, 'וימיני טיפחה שמים' דא
 אברהם, דדרגין דלהון חסד ופחד דאתמר עלייהו
 (שם סב, ח) 'נשבע ה' בימינו ובזרוע עוזו' אינון
 תרין דרועין דמלכא. טז. ראה פרדס רימונים
 שער טעם האצילות פ"ב: 'תחילת הבנין היא
 חסד, שא"א לבנין בלא זה, ר"ל שבזאת המידה
 הקב"ה מלבין עוונות של ישראל וכו', וזהו חסד
 גדול שעושה הקב"ה עם בריותיו, שהוא מעביר
 ראשון ראשון ומתרצה להם אעפ"י שאין הדין
 נותן כך, ועל כן א"א לעולם להתקיים בלתי זה
 העמוד וכו', עוד צריך העולם לעמוד השני והוא
 דין, והוא הפך המידה ראשונה שזכרנו, ולולי
 העמוד הזה לא היה מגיע עונש לרשעים, והיה
 כל אדם גוזל והורג את חבירו ואין נפרע ממנו,
 ע"כ צריך העולם להתנהג בעמוד זה כדי ליפרע
 מן הרשעים וכו'. ונקרא שנים אלו 'זרועות עולם'
 שנאמר (דברים לג, כז) 'ומתחת זרועות עולם'.
 וע"ע להלן פר' יתרו ד"ה והנה אנו. יז. עיין
 רשב"ם ב"ב קמג. ד"ה דמי: 'כלילא', כתר
 מלכות'. יח. ראה רמב"ן שמות כה, כט.

ח. עיין רש"י בראשית א, יד: "יהי מאורות" וגו',
 מיום ראשון נבראו, וברביעי ציוה עליהם
 להתלות ברקיע. וכן כל תולדות שמים וארץ
 נבראו ביום ראשון, וכל אחד ואחד נקבע ביום
 שנגזר עליו. הוא שכתוב 'את השמים' לרבות
 תולדותיהם, 'ואת הארץ' לרבות תולדותיה.
 וע"ע בר"ר א, יד. ט. עיין זוה"ק ח"א רל: 'אתברי
 עלמא וכו', ולא אתקיים אלא בימינא, והא
 אוקמוה 'בהבראם' 'באברהם' כתיב, ובגין כך
 'אמרתי עולם חסד יבנה'. י. עיין זוה"ק ח"א רנו:
 'ויאמר אלהים יהי אור' לקבל דרגא דחסד'.
 יא. עיין דגל מחנה אפרים פר' נח ד"ה וכן יש
 לומר: 'וכן יש לומר הרמז בפסוק כאן, על פי מה
 שהאיר אא"ו נ"ע 'תיבה' מרומז על מילה, שהוא
 נקרא תיבה, וכמו שכתוב 'צוהר תעשה לתיבה'
 ואמר הוא ז"ל שתראה להאיר התיבה שתוציא
 מפיך, והארץ בזה'. יב. סנהדרין קח: 'צוהר
 תעשה לתיבה', אמר רבי יוחנן, אמר לו הקדוש
 ברוך הוא לנח, קבע בה אבנים טובות ומרגליות
 כדי שיהיו מאירות לכם כצהרים'. יג. שמות ב,
 ה: 'ותרר בת פרעה לרחוץ על היאור ונערוטיה
 הולכות על יד היאור ותרא את התיבה בתוך
 הסוף ותשלח את אמתה ותקחה'. ועיין סוטה יב:
 'ותשלח את אמתה ותקחה', ר' יהודה ור' נחמיה,
 חד אמר ידה, וחד אמר שפחתה'. יד. וע"ע זכרון
 זאת פר' בהעלותך ד"ה וי"ל נמי: 'הלוא הבורא
 ב"ה האציל כל העולמות רק להטיב, ובשביל
 שידע שלא תהיה קיום לעולם כלל כי יתבטל

טַפַּל כְּלֹאֲחֵר יָד, שְׁלֹא תִהְיֶה זֶה עֶקֶר כְּוֹנֵתָךְ, כִּי אִם לְרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּעִבּוּדָה זֹאת, 'תִּתְחַתֵּי' לְשׁוֹן הַכְּנַעֲנָה, שֶׁתִּחַפֵּשׁ חֲסֻרוֹנוֹתָךְ, 'שְׁנִים' הוּא תְּשׁוּבָה לְשָׁנוֹת מַעֲשֶׂיךָ, 'וּשְׁלֹשִׁים' לְשׁוֹן מִן הַמִּבְחָר כִּידוּעִיט, 'תַּעֲשֶׂה':

נח עשה
התיבה רק
לקיים ציווי ה'
ולא היה כוונתו
לעצמו

וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים כֹּי (בראשית ו, כב). וְאַחֵר כֶּף כְּתִיב (שם ז, ה) **וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּהוּ ה'.** הַשְּׁנוּי לְשׁוֹנֵי, שֶׁקֹּדֶם הָיָה לוֹ צִוּוּי לְעֲצֻמוֹ שֶׁיִּנְצֵל עַל יְדֵי הַתְּבָה, אָף עַל פִּי כֵן לֹא הָיָה כְּוֹנֵתוֹ לְעֲצֻמוֹ רַק לְקִיּוֹת מְצוֹת ה', כְּאֵלוֹ לֹא הָיָה זֶה לְרַחֲמִים עָלָיו כִּי אִם לְדִין, וְדַאי שֶׁהָיָה כְּוֹנֵתוֹ רַק לְשִׁמוֹ אִם לֹא הָיָה לוֹ הַנְּאִה מְזֶה, כֵּן הָיָה כְּוֹנֵתוֹ עֲתָה רַק לְשֵׁם

שְׁמִים הַגִּם שֶׁהָיָה לְטוֹבָתוֹ, וְזֶה 'וַיַּעַשׂ כְּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים' לְשׁוֹן דִּין כֹּי: וְאַחֵר כֶּף בָּא לוֹ הַצִּוּוּי לְקַח מִכָּל מִין וְלִהְיוֹת לָהֶם מְאֻכָּלִים, הַגִּם שֶׁבָּאוּ מֵאֲלֵיהֶם, הָאֹר הַחַיִּים ז"ל פִּרְשֵׁי הַשְּׁבַע הַכֶּרֶח לְהַטְרִיחַ עֲצֻמוֹ, דְּהִינּוּ יוֹתֵר מֵהַשְּׁנַיִם לְקִיּוֹת הַמִּין, אָף עַל פִּי כֵן עָשָׂה בְּשִׂמְחָה לְקִיּוֹת רִצּוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ כְּאֵלוֹ הָיָה רַחֲמִים וְלֹא שׁוֹם טָרַח כְּלָל:

נח עשה
בשמחה ציווי
ה' לקחת
החיות ולהכין
מאכלם כאילו
שלא היה בזה
שום טורח

גַּל אֵל ה' וַיִּפְלְטָהוּ יַצִּילָהוּ כִּי חָפִין בּוֹ (תהלים כב, ט). דְּהִנֵּה כְּתִיב (בראשית ז, א) 'בֹּא אִתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֵל הַתְּבָה', שֶׁמֵּעֲתִי בְּשֵׁם הָרֶב אִישׁ אֱלֹהִים מוֹרְנוּ הַבְּעַר מֵאֲזִרְיָטִישׁר ז"ל 'בֹּא אִתָּה' וְכָל גּוֹפֶךְ 'אֵל הַתְּבָה' הַדְּבוּרִי:

צריך להיכנס
אל הדיבור עם
כל הגוף

◆ ציונים ומקורות ◆

ואמר 'שניים שניים' על כל פרטי הבאים, וכלל בזה בהמה טהורה ועוף, הגם שציוה עליהם ז', לפי מה שפירשתי למעלה ידויק הכתוב על נכון, כי מה שהוא לקיום המין אינם אלא ב', ואותם הביא ה' עד התיבה והוא קיבלן, אבל תשלום הז' הוא נח טרח בעצמו לקחת אותם, כמו שציוה ה' אליו 'תקח לך', שאינו לקיום המין, הוא יטרח בשלו ולא יטריחו מהשמים עליו. כג. ע"ע עטרת ישראל פר' נח ד"ה עשה לך: וקיבלנו בענין זה של נח עם מעשה התיבה וביאתו לתיבה רמוז על עבודת התפילה, וכה אמר הצדיק הרב המגיד הגדול ממזריץ נבג"מ זי"ע ע"פ 'ויאמר ה' לנח בא אתה וכל ביתך אל התיבה', רומז מאמרו יתברך להצדיק צריך אתה לבוא עם כל הגוף וכל רמ"ח אברייך עם כל החושים אל התיבה של התפילה, כי מי אותך ראיתי צדיק' כו' לכן אתה תבוא, כי מי שאינו קדוש וטהור לא יוכל לבוא אל התיבה, כידוע שתיבת נח לא קלטה רק אותם שלא שיחתו את דרכם. וע"ע דגל מחנה אפרים פר' נח ד"ה וכן י"ל הרמז.

יט. עיין רד"ק שמואל ב כג, ח: 'שלישים הוא לשון גדולה, גדולים ונכבדים, כמו 'השליש אשר למלך' (מלכים ב ז, ב) 'ומבחר שלישי' (שמות טו, ד). וע"ע גיטין נו. תוספות ד"ה עגלא תילתא. כ. ע"ע אלשיך בראשית ו: 'בשום לב ראשונה דרך כלל, בשנותו את טעמו זה כמה פעמים בשמותיו יתברך וכו', 'ויאמר אלהים לנח' כו' (שם, ג), 'ככל אשר ציוה אותו אלהים'. ואחרי כן חזר אל הזכרת שם הרחמים 'ויאמר ה' לנח בא אתה' כו' (שם ז, א), 'ויעש נח ככל אשר ציוהו ה'' וכו' עיי"ש. וע"ע רבינו בחיי שם ז, א. כא. ספרי ואתחנן כו: 'כל מקום שנאמר ה' זו מידת רחמים וכו', כל מקום שנאמר אלהים זו מידת הדין'. וע"ע ליקוטי מהרי"ל פר' נח ד"ה ויעש: 'ויעש נח ככל אשר ציוה אותו אלוהים', היינו כאילו היה ח"ו איזה דין בזה דמרומו במידת 'אלוהים' והיה עושה בודאי רק לקיים מצות בוראו, כן עשה עכשיו רק לקיים מצות בוראו אף שהיה לטובתו. כב. בראשית ז, ט: 'שניים שניים באו', דקדק לומר 'באו' כי לא הצריכו לחזור אחריהם, אלא מעצמן באו.

ספר
אהב
ישראל

פרשת נח

אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ גֹּי בְּדִרְתּוֹיָא. וּפְרָשׁ רַשִׁי ז"ל יֵשׁ מִרְבוֹתֵינוּ דוֹרְשִׁין אוֹתוֹ לְשִׁבַּח וְיֵשׁ דוֹרְשִׁין אוֹתוֹ לְגַנְאֵי כּוֹ. וְלִכְאוּרָה יִפְּלֵא לְמָה יִדְרָשׁוּ לְגַנְאֵי מֵאַחַר שְׂאֵפְשָׁר לְדְרָשׁוּ לְשִׁבַּח לְאִישׁ צְדִיק תָּמִים כְּזֶה:

אֲכַן יֵשׁ לּוֹמֵר דְּשִׁנְיָהֶם אַמְתָּ, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד דּוֹרְשׁ טוֹבוֹ וְשִׁבְחוֹ שֶׁל נֹחַ הַצְּדִיק, וְדִרְשָׁה רֵאשׁוּנָה הוּא כְּפִשׁוּטוֹ, דְּמְכָל שְׁכַן אֵלּוֹ הָיָה בְּדוֹרוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם הָיָה צְדִיק בְּיֵתֵר שְׂאֵת, וְהֵיִשׁ דּוֹרְשִׁין לְגַנְאֵי רְצוֹנָם לּוֹמֵר שְׁעַקֵּר הַשִּׁבַּח שֶׁהֵעִידָה הַתּוֹרָה עָלָיו הוּא זֶה שֶׁלֹּא הָיָה נֹחֶשֶׁב בְּעֵינָיו לְכֹלָם, וְכָל עֲבוֹדָתוֹ וְצַדִּיקְתּוֹ וְזִכּוּיֹת אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא הָיָה כָּל כֶּף נֹחֶשֶׁב בְּעֵינָיו, כִּי אָמַר בְּלִבּוֹ בְּדוֹר הַזֶּה שֶׁהֵם רַשְׁעִים אִזְ אֲנִי נֹחֶשֶׁב לְצַדִּיק נֶגְדַּ אֲנִישֵׁי דוֹרֵי, כִּי הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ רוּאָה מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים וְלִכְפֹּךְ מִחֶשֶׁב אוֹתִי לְצַדִּיק נֶגְדֵיהֶם, אֲבָל אֵלּוֹ הֵיִתִּי בְּדוֹר שֶׁל צְדִיקִים כְּמוֹ אֲבָרְהָם וְכִדּוּמָה לֹא הָיוּ מַעֲשֵׂי וְצַדִּיקוֹתֵי נֹחֶשֶׁב לְכֹלָם וְלִמְאוּמָה נֶגְדַּ מַעֲשֵׂיהֶם וְצַדִּיקוֹתֵיהֶם שֶׁל אוֹתָם הַצְּדִיקִים, כִּי עֲדִין לֹא עָשִׂיתִי כְּלוּם, וְזֶהוּ עֵקֶר הַשִּׁבַּח שֶׁהֵעִידָה עָלָיו תּוֹרְתָנוּ הַקְּדוּשָׁה 'צְדִיק

כוונת הדורשין לגנאי היינו שנת היה שפל בעיניו וסבר שאינו צדיק רק לפי דורו

תָּמִים הָיָה בְּדוֹרוֹתָיו, רְצָה לּוֹמֵר שֶׁנֹּחַ הָיָה סוֹבֵר כֵּן בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁהוּא רַק צְדִיק נֶגְדַּ אֲנִישֵׁי דוֹרוֹ, מַחֲמַת שֶׁהָיָה שֶׁפֶל וְנִבְזָה בְּעֵינָיו לְמָאֵד, וְנִמְצָא שֶׁשְׁנֵי הַפְּרוּשִׁים דּוֹרְשִׁין שִׁבְחוֹ וְטוֹבְתּוֹ וְשִׁנְיָהֶם צְדִיקוֹ יַחְדָּו, וְהֵבֵן:

בְּשֵׁם הָרַב מוֹרִינוּ יַחִיאֵל מִיכָל מַגִּיד מִיִּשְׂרָאֵל מוֹלְאָמְנוּשׁוֹב

וַיִּבְרָא נֹחַ גֹּי מִפְּנֵי מִי הַמְּבוֹרָא. וּפְרָשׁ וְרַשִׁי ז"ל 'אַף נֹחַ מְקַטְנֵי אֲמָנָה הָיָה, מֵאֲמִין וְאִינוּ מֵאֲמִין שְׂיִבּוֹא הַמְּבוֹרָא עַד שֶׁדַּחֲקוּהוּ הַמֵּיִם עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ. וְהֵלֵא פֶּלֵא גְדוֹל לַחֲשׂוֹד אֵת נֹחַ הַצְּדִיק שֶׁהָיָה מְקַטְנֵי אֲמָנָה בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ חֵס וְשְׁלוֹם. וְנִרְאָה לּוֹמֵר, דְּהִנֵּה תִבֵּת 'אַמוֹנָה' יֵשׁ לוֹ שְׁנֵי פְרוּשִׁים, א' כְּפִשׁוּטוֹ הַאֲמָנַת הַדְּבָר שֶׁבּוֹדָאֵי יֵהִיָּה כֶּף, עוֹד יֵשׁ לְפָרֵשׁ 'אַמוֹנָה' מִלְּשׁוֹן 'וַיְהִי אוֹמֵן אֵת הַדְּפָסָה' (אסתר ב, ז), וְהוּא לְשׁוֹן הַמְּשַׁכָּה וְגְדוֹל, כִּי בְּאַמוֹנָה יֵשׁ כַּח זֶה שֶׁעַל יְדֵי הַאֲמוֹנָה יִמְשָׁף הַדְּבָר הַזֶּה מִמְּקוֹרוֹ וַיִּבְרָא, הֵינּוּ עַל יְדֵי שֶׁהוּא מֵאֲמִין בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ וּבּוֹטַח בּוֹ בְּאַמוֹנָה שְׁלֵמָה עַל שׁוּם אֵיזָה דְּבָר, אִזְ נִמְשָׁף הַדְּבָר הַזֶּה וְכֹא בְּשִׁלְמוֹתָי:

'אמונה' מלשון 'המושכה' שכשמואמין ובטח בה' על איזה דבר, נמשך הדבר וכא בשלימות

ציונים ומקורות

האב"ד דק"ק נשחיו זצוק"ל, שעל ידי האמונה יוכל האדם להחיות מתים ולהפוך כסף לזהב, ולשנות כל דרכי הטבע. וגם מי שיש לו אמונה האמיתית אינו מתיירא משום דבר, ולא יזיקנו שום דבר. ואמונה הוא לשון אמן, כמו (משלי ח,

א. 'אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלהים התהלך נח'. ב. 'ויבוא נח ובניו ואשתו ונשי בניו איתו אל התיבה מפני מי המבול'. ג. עיין מאור ושמש רמזי יום א' של סוכות ד"ה ושמעתי: 'ושמעתי מהרב הקדוש

נח היה ירא להאמין בשלימות שיבוא המבול כדי שלא יגרום באמונתו הבאת המבול

והנה נח הצדיק בודאי האמין בשלמות בכל אשר דבר אליו השם יתברך בכל לבבו ובכל נפשו בתמימות פדרכו הטוב מאז ומקדם, אף בדבר זה היה ירא להאמין באמונה שלמה בכל לבבו, פי אולי יהיה הוא הגורם להבאת המבול, הינו על ידי שלמות אמונתו ימשך בודאי מזה הבאת המבול, ולא היה יודע איך לתן עצות בנפשו מה לעשות, וזהו שפרש רש"י ז"ל 'מקטני אמנה היה, מאמין ואינו מאמין', רצה לומר באמת היה מאמין רק שירא להאמין בשלמות שהשם יתברך יביא המבול כי אולי יהיה הוא הגורם לזה וכנ"ל, 'עד שדחקוהו המים' כו', והבן היטב ודברי פי חכם חן. עד כאן בשם הרב ז"ל:

גם השתלשלות הקדשה הנפלאה שיצא ממנו, הינו אברהם ידיד ה' וזרעיו הקדושים שהם המה באמת קיום כל העולמות וכל אשר בהם, ואיך יתכן לומר עליהם גם הוא שמשמעותו לשון טפל להקודם לו. גם צריך לדעת ולהבין לשון 'אבי כל בני עבר', והוא אף למותר לכאורה. גם צריך לדעת למה מיחסו כאן אחר אחיו באמרו 'אחי יפת הגדול':

הצדיקים ע"י קדושת מחשבתם בעת הזיווג מולידים השפעת בעולמות העליונים

אכן בהעיר לב ושום שכל יש לומר, דהנה יש שני מיני הולדות, א' הולדה הגשמי מעשה החמר, ועוד ישנו הולדת רוחני אשר הצדיקים מולידים בעולמות העליונים הקדושים יחוד וקשור והשפעת שפע רב וכל חידו על ידי טהרת וקדשת מחשבתם בעת הזיווג, והולדה זו הוא בחינת נסתר, שהיא הולדת השפעה רבה לכל העולמות כלם על ידי טהרתם וקדשתם בעת ההיא:

שם התקשר בזיווג בעולם הנסתר והוליד השפעה בעולמות, וכן צריכים לעשות כל זרעו העיברים

והנה חם ויפת הולידו תולדות גשמימות לבד, מעשי חמר וגויות, אבל 'ולשם ילד גם הוא', רצה לומר 'הוא' נקרא עולם הנסתר עלמא סתימאה דעתיקא קדישא סתימא דכלא", והינו על ידי טהרתו וקדשתו וזכות מחשבתו בעת

ולשם ילד גם הוא גו"י. הנה לכאורה יפלא מאד לשון 'גם הוא', פאלו חס ושלום תולדותיו של שם הצדיק הם טפלים להתולדות של חם ויפת שהם המה העקר, והלא ידוע מתורתנו הקדושה שכל עקר בריאת העולמות וכל הנבראים אשר בהם לא היה רק עבור שם הצדיק ותולדותיו וכיוצא בו צדיקים כמוהו, ומה

ציונים ומקורות

והתכלית העיקר הוא שישתדל בהתקשרות כל הדברים לשורשן ולעשות מרע שבהם טוב, על דרך (תהלים לד, יד) 'סור מרע ועשה טוב', מן הרע תעשה טוב, ולהבין זה, כי כל בחינת רע בשורשו הוא טוב, דרך משל אכילה ושתייה וזיווג, כשהוא מדבק עצמו כשעוסק בדברים האלה לשורשם, אזי באכילה ושתייה הוא מעלה ניצוצות קדושות, ובזיווג גורם זיווגים עליונים ובנים צדיקים. וע"ע זאת זכרון פר' משפטים ד"ה בפסוק ואתם ידעתם. ה. עיין זוה"ק ח"ג רצ. באגדתא דבי רב יבא סבא, כללא דכולא, זעיר

ז' זאהיה אצלו אמון' שהוא לשון המשכה, שעל ידי האמונה האדם ממשיך עליו נועם אור אלהותו יתברך. ד. 'ולשם יולד גם הוא אבי כל בני עבר אחי יפת הגדול'. ה. עיין ויק"ר לו, ד: 'א"ר ברכיה, שמים וארץ לא נבראו אלא בזכות ישראל, דכתיב (בראשית א, א) 'בראשית ברא אלהים, ואין ראשית' אלא ישראל, שנאמר (ירמיה ב, ג) 'קודש ישראל לה' ראשית תבואתה". ו. עיין מנחות נג: 'בן ידיד' זה אברהם דכתיב (ירמיה יא, טו) 'מה לידידי בביתי". ז. עיין דגל מחנה אפרים פר' תרומה ד"ה וידוע שהאדם:

ההוא הוליד גם כן יחוד וקשור והשפעה רבה לכל העולמות עליונים ותחתונים, ומפרש והולך 'אבי כל בני עבר', רצה לומר הוא אב לכל העברים, שצריכים לעשות כן בעת זוגם, לזכור ולטהר רעיוניהם וליחד ולקשר כנ"ל, 'אחי' לשון דבקות וחבורה, 'יפת הגדול', 'יפת' הוא ראשי תבות תפארת ישראל, 'הגדול' הוא סוד גדלה וחסד, והמשפיל יבין כל זאת:

בפסוק אבי כל בני עבר. יש לומר על דרך רמז, כי אז היו בני דורו מכחישים באמונה והיו אומרים על העולם שהוא קדמון ואין עולם אלא זו, אבל שם היה המאמין בהשם יתברך והיה 'אבי כל בני עבר', רצה לומר שהוא היה אב לכל בנים המאמינים בהשם יתברך ויודעים שהעולם הזה הוא

שם היה אב למאמינים בה' ויודעים שעוה"ז הוא 'עולם עובר'

עולם עובר, 'אחי יפת הגדול' על ידי שנתדבק בתענוג ויפי הגדול העליון סוד תפארת ישראל:

וזהו שמכנה בכאן 'שם הוליד את ארפכשד', ויש שם אותיות פ"ר וש"ך, וא' בראש וד' בסוף והוא מספר ה', והנה יש עולם עליון הקדוש הנקרא עולם הבינה והוא כלו רחמים, אף הדינין מתערין מניה^י, כי שם יש ה' אותיות מנצפ"ך^י שהם ה' שערים כוללים^י, ומאחר שיש שם כביכול בחינת שערים, היא בחינת צמצום כביכול, ודינים מינה מתערין, וחקשה אותיות מנצפ"ך מספרם פ"ר, והמתקתם הוא על ידי ה"א, והינו להמשיך הא' אלופו של עולם לכל שער, ונעשה פרה^ה, ועל ידי זה נמתקו הפ"ר דינין^י. ועוד איתא בספר יצירה (פ"א מ"א) 'בשלושים ושתים נתיבות וכו'^י, והן הם הל"ב 'אלהים' הפתובים במעשה

שם הוליד הולדה קדושה להמתיק פ"ר ו'ש"ך דינים בשורשם ע"י ה"א

◆ ציונים ומקורות ◆

מעשר, ונעשים חמישים שערי בינה. טו. עיין שער הכוונות דרושי העמידה דרוש ה: 'שני בחי' מיני דינים יורדים מלמעלה, הא' היא כי יורדים לז"א ש"ך ניצוצין של דינים ושורשם הם מן ל"ב נתיבות חכמה כל אחד כלול מ'י' הם ש"ך וכו', גם יש בחי' ב' של דינים כנ"ל, והוא סוד ה' גבורות של מנצפ"ך הנ"ל, אשר בתחילה יורדים אל הגבורות, ומשם יורדים אל נוק' דז"א, והם בגי' פ"ר כמנין מנצפ"ך, וגם פ"ר ניצוצין אלו גם הם צריכין להימתק ע"י שורשם שהם ה' גבורות עליונים למעלה, ואז נעשין פרה, כענין ש"ך ושכ"ה פ"ר ופר"ה ואז נמתקים. וע"ע להלן פר' פרה ד"ה ענין קריאת פר' פרה. טז. 'בשלושים ושתים נתיבות פליאות חכמה חקק יי' ה' צבאות אלהי ישראל אלהים חיים ומלך עולם אל שדי רחום וחנון רם ונישא שוכן עד מרום וקדוש שמו, וברא את עולמו בשלושה ספרים בספר וספר ספור'.

אנפין איקרי 'אתה', עתיקא קדישא דאתכסייא איקרי 'הוא'. ט. עיין בר"ר לט, ג, וע"ע אור המאיר ביאור לשיר השירים ד"ה וכזה נרמז בכאן אחות לנו קטנה: 'אחות משמעו לשון דביקות והתחברות, לשון איחוי כמו (מ"ק נו.) 'אלו קרעים שאין מתאחין'. י. ולשם יולד גם הוא אבי כל בני עבר אחי יפת הגדול. יא. עיין בראשית י, כא-כד: 'ולשם יולד גם הוא אבי כל בני עבר אחי יפת הגדול. בני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם. ובני ארם עוץ וחול וגתר ומש. וארפכשד ילד את שלח ושלח ילד את עבר'. וע"ע שם יא, י: 'אלה תולדות שם שם בן מאת שנה ויולד את ארפכשד שנתיים אחר המבול. יב. זוה"ק ח"ג סה. יג. תיקו"ז פה. יד. עיין להלן פר' תולדות ד"ה ואיתא בספר יצירה: 'ידוע דה' עילאה הוא עלמא דבינה סוד ה' אותיות מנצפ"ך הפשוטים וה' חומשי תורה, והם ה' שערים כוללים אשר כל אחד כלול

ספר
בת עין

פְּרַשַׁת נַח

נח נשא ק"ו מהדבקים בהבלי חיי שעה ודיבק עצמו בה' חיי עולם

אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נַח אִישׁ צַדִּיק וְגוֹ'.
 וּבִזְהַר (ח"א נח:) **נִיחָא בְּעֵלְאָה**
וּנִיחָא בְּתַתְּאָה. לְהַבִּין זֶה, הִנֵּה פְתִיב
 (בראשית ו, ה ח) 'פִּי רַבָּה רַעַת הָאָדָם. וְנַח
 מָצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'.' וּלְפִי מִשְׁמַעוֹת
 הַפְּתוּב דְּהָא בְּהָא תַלְיָא, מִחֲמַת שְׂרַבְּהָ
 רַעַת הָאָדָם' עַל פֶּן 'וְנַח מָצָא חֵן'.
 וְאִמְרֵתִי פְרוּשׁוֹ, שְׁהָאֲמַת כֶּף הוּא, שְׁמַצֵּד
 רַעַתָּם וְדִבְקוֹתָם בְּחֻמְסָא וּבְהַבְלֵי עוֹלָם חַיִּי
 שְׁעָה וְעוֹלָם עוֹבֵר, שְׁהִיּוּ דִבְקִים בּוֹ מְאֹד,
 מִזֶּה בְּעֵצְמוֹ נִשְׂא נַח קַל וְחַמֵּר בְּעֵצְמוֹ
 וְאָמַר 'יִישַׁר חִילִּי לְאֹרִיתָא', רַצָּה לִּזְמַן
 שְׁאָמַר 'מִשְׁאֲדַבֵּק אֶת עֵצְמִי בְּהַבְלֵי עוֹלָם
 הַזֶּה עוֹלָם עוֹבֵר וְחַיִּי שְׁעָה מוּטָב
 שְׁאֲדַבֵּק אֶת עֵצְמִי בְּדִבְקוֹת לְפִי וְכַחֲבֵי בַּה'
 חַי הַחַיִּים חַיִּי עוֹלָם', וְכֵן עָשָׂה וְדִבֵּק אֶת
 עֵצְמוֹ בַּה' וּבְעִבּוּדָתוֹ:

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא בְּרָאוּ אֶלָּא
 לְכַבּוּדוֹ. וְהַפְּתוּב מְזַהֵרֵנוּ עַל זֶה וְאָמַר
 (תהלים קד, לא) 'יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם',
 פְּרוּשׁ שְׁתַּמִּיד יְהִיָּה כְבוֹד ה' נִגְדַּד עֵינֵיךָ,
 הֵינּוּ בְּכָל מְקוֹם שְׁתַּסְתַּכַּל תַּרְאֶה כְבוֹד ה'
 הַגִּנּוּז בְּתוֹכוֹ וְלֹא יְהִיָּה נִסְתָּר לְפָנֶיךָ, כְּמוֹ
 שְׁעָשָׂה נַח כְּאִמּוֹר לְעֵיל. וְעַל יְדֵי זֶה קָרְאוּ
 הַפְּתוּב 'אִישׁ צַדִּיק', כְּמֵאֲמַר הַפְּתוּב (משלי
 י, כה) 'וְצַדִּיק יִסּוֹד עוֹלָם', רַצָּה לִּזְמַן
 הוּא צַדִּיק, מִי שֶׁהוּא רוֹאֶה יִסּוֹד שְׁבַע עוֹלָם,
 רַצָּה לִּזְמַן 'יו"ד סוּד', 'יו"ד' בְּחִינַת
 חֲכָמָה 'סוּד' בְּחִינַת נְעֻלָּם וְגִנּוּז, הֵינּוּ
 חֲכָמַת הַשֵּׁם 'תַּבְּרִךְ הַגִּנּוּז בְּעוֹלָם בְּכָל
 נִבְרָא וְנִבְרָא, שֶׁהַכֹּל נִבְרָא לְכַבּוּדוֹ,
 וְהַצַּדִּיק רוֹאֶה וּמִסְתַּכַּל בּוֹ בְּכָל מְקוֹם וְלֹא
 נְעֻלָּם מִמֶּנּוּ כְבוֹד ה' מְלַרְאוֹתוֹ בְּכָל מְקוֹם
 וּבְכָל נִבְרָא כְּנִשְׂאָמְרָא לְעֵיל:

וְעַל יְדֵי זֶה 'וְנַח מָצָא חֵן', רַצָּה לִּזְמַן
'חֵן' גִּימְטְרִיא 'כְבוֹד ה''א', פְּרוּשׁ
שְׁבַרְעַת בְּנֵי דוֹרוֹ מָצָא נַח בְּחִינַת 'חֵן'
שְׁגִימְטְרִיא 'כְבוֹד ה''א', רַצָּה לִּזְמַן עַל דִּרְךָ
מֵאֲמַר חַז"ל (יומא לח.) 'כָּל מַה שְׁבַרְא

צדיק נקרא מי שרואה יסוד שבעולם שהוא חכמת השו"ת בכל נברא

הצדיק דבק בבחי' חכמה ועי"ז מועלה לנבראים שבמדרגה התחתונה

וְלִזְזָה מְרַמְזִים חַז"ל בְּאֲמָרָם (אבות פ"ה מ"א)
'בְּעֵשְׂרֵה מְאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם',
רַצָּה לִּזְמַן 'בְּעֵשְׂרֵה' בְּאוֹת יו"ד הַמְרַמְזוֹת
לְבְּחִינַת חֲכָמָה נִבְרָא כָּל דְּבָר שְׁבַע עוֹלָם,
וְהַצַּדִּיק מִסְתַּכַּל וּמְצַפֶּה תַּמִּיד לְרְאוֹתוֹ

◆ ציונים ומקורות ◆

חשוכא לנהורא, וכאשר מקיים האדם כל זאת ותמיד הוא עובד בבחי' זו אז נשלם כוונת הבורא ב"ה בבריאת העולם. ג. עיין זוה"ק ח"א לא. 'חכמה עילאה דאיקרי יו"ד'. וע"ע שם ח"ג רמג. 'י' חכמה'. ד. עיין שער הפסוקים פר' כי תצא: 'כל כללות הספירות מעשר הם מצד חכמה, וזה שאמרו 'בעשרה מאמרות' שהם בסוד החכמה שהיא כללות ה'יו"ד 'נברא העולם'.

א. עיין פרי עץ חיים שער הזמירות פ"ד.
 ב. ע"ע להלן פר' ויקהל פקודי ד"ה דהנה כתיב: 'כתיב 'יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו'. ואמר המגיד הגדול זללה"ה פי' 'לעלם' הוא לשון העלם, ר"ל שבחי' כבוד ה' המחיה כל העולם הוא בהעלם בכל נברא להחיותו, וזהו עיקר עבודת האדם לראות ולהסתכל תמיד אותה בחי' הנעלמה שבכל נברא להחיותו מאין ליש ולהעלותו למקורו ושרשו ולהפך

לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ עַל יָדֵי זֶה לֵה', וְעַל יָדֵי זֶה מַעֲלָה גַם אוֹתָם הַנִּבְרָאִים שֶׁהֵם בְּמַדְרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה מַעֲלָה אוֹתָם לֵה' גַּם כֵּן:

וְזֶה הָעֵנָן מְרֻמָּז בְּאוֹת צַדִּיק שֶׁהִיא יו"ד נו"ן כְּזֶה צ"ה, רָצָה לוֹמַר שֶׁהַצַּדִּיק מְדַבֵּק בְּחִינַת יו"ד בְּחִינַת חֲכָמָה הַנִּלְכָל לְכָל מַדְרָגוֹת הַנִּפְּוֹלִים הַתַּחְתּוֹנִים, כִּי נו"ן מְרֻמָּז לְבְּחִינַת נוֹפְלִים, וְהַצַּדִּיק עַל יָדֵי בְּחִינַת יו"ד בְּחִינַת חֲכָמָה שֶׁמוֹצֵא בְּתוֹכוֹ שְׁבוּ נִבְרָא וּמְדַבֵּק אוֹתוֹ בּוֹ עַל יָדֵי זֶה מַעֲלָה אוֹתוֹ וּמְרִים אוֹתוֹ לְמַעְלָה, אֵךְ אֵךְ עַל פִּי כֵן הַיּו"ד הַפּוֹכָה, לְרַמֵּז שֶׁהַצַּדִּיק מְהַפֵּךְ פָּנָיו מֵהֵם לְבִלְתִּי יְדַבֵּק בָּהֶם:

באות צ' נרמז שהצדיק דבק ביו"ד ומעלה לנ"ן הנפולים ומנהפך פניו שלא להידבק בהם

וְעַל זֶה מְזַהֲרֵנוּ הַכְּתוּב (ישעיה מ, כו) 'שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֱלֹהֵי, מִן יו"ד' 'בָּרָא אֱלֹהֵי בְּחִינַת הַגְּבוּרוֹת, פִּידוּעַ שְׁמֵלַת 'אֱלֹהֵי מְרֻמָּז עַל בְּחִינַת הַגְּבוּרוֹת מַדְרָגוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת הַנִּפְּוֹלִים בְּהַבְלִי עוֹלָם הַזֶּה', רָצָה לוֹמַר שֶׁאֶפְלוּ בְּחִינּוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת הַגְּרוּעִים הַנִּפְּוֹלִים גַּם כֵּן נִבְרָא בְּאוֹת יו"ד בְּבְּחִינַת חֲכָמָה וּכְבוֹד ה' פְּנִי"ל:

אפילו בחי התחתונות הגרועים הנפולים נברא ביו"ד בחי חכמה

וְזֶהוּ שֶׁאָמַר הַכְּתוּב 'אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת נֹחַ' רָצָה לוֹמַר 'אֱלֹהֵי הֵן הַבְּחִינּוֹת הַנִּפְּוֹלִים וְהַגְּרוּעִים שֶׁהִיוּ בְּנֵי דוֹרוֹ עוֹסְקִים בָּהֶם, הֵן הִיוּ תוֹלְדוֹת נֹחַ רָצָה לוֹמַר שֶׁהַעֲלָה אוֹתָן לְמַעְלָה עַל דְּרָךְ מְאֹמֵר חֲזו"ל 'תוֹלְדוֹתֵיהֶם שֶׁל צַדִּיקִים מַעֲשִׂים טוֹבִים שְׁלֵהֶם':

אוֹ אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ 'אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת נֹחַ', רָצָה לוֹמַר שֶׁמֵּ'אֱלֹהֵי מְאוֹתָם הַמַּדְרָגוֹת הַנִּלְכָל נִתְּיֵלֵד 'נֹחַ' כְּבוֹד ה', וְאוֹתָם הַבְּחִינּוֹת בְּעֶצְמָם שֶׁעֲסָקוּ בָּהֶם אֲנָשֵׁי דוֹרוֹ לְרַעָה, בָּהֶם בְּעֶצְמָם עָבַד נֹחַ אֶת ה' יַתְּבַרְךָ וְהַפֵּךְ אֶת בְּחִינַת הַחֲשֵׁךְ בְּחִינַת הַקְּלֹפוֹת לְבְּחִינַת אוֹר בְּחִינַת הַקְּדוּשָׁה:

וְזֶהוּ נִקְרָא בְּחִינַת 'יִשְׂרָאֵל' גִּימַטְרִיא 'אוֹר חוֹשֶׁךְ', כִּי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה מְהַפְּכִים חֲשֵׁךְ לְאוֹר, כְּמֵאֲמַר חֲזו"ל (בר"ר לג, ג) 'שֶׁהַצַּדִּיקִים הֵמָּה מְהַפְּכִים מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת הַרַחֲמִים, כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ שֶׁהֵמָּה מְהַפְּכִים אוֹתָם הַמַּדְרָגוֹת הַנִּפְּוֹלוֹת שֶׁנִּבְרָאוּ בְּבְּחִינַת דִּין גְּבוּרוֹת הֵמָּה עוֹבְדִים אֶת ה' בָּהֶם וּמְמַשִּׁיכִים בְּחִינַת

נח העלה לבחי הנפולים בני דורו ולכך נקראים תולדותיו

נח עבד את ה' בבחינות שעסקו בני דורו לרעה והפכם לקדושה

חכמי ישראל מוהפכים הדינים וממשיכים בהם רחמים כעיקר כוונת הבריאה

◆ ציונים ומקורות ◆

'לפעמים נקראים הקליפות 'אלה' ר"ל מוכנת ומזומנת לסמא"ל, לא כמו הקדושה שצריך טרחא אחריה'. ח. עיין אם לבינה אות שי"ן: 'איתא בזוהר תרומה (ח"ב קסד): 'אור מסטרא דימינא, וחושך מסטרא דשמאלא, מה עשה הקב"ה שיתף להון כחדא וברא מנהון שמים'. אם תמלא 'שמים', שי"ן מ"ם יו"ד מ"ם, יעלה תק"ם כמנין 'אור חושך', והוא בגימטריא 'ישראל', דהיינו אותיות 'שיר' משמאלא ו'אל' מימינא, והיינו הך'. וע"ע קהילת יעקב ערך יש: 'ישראל' גימטריא 'אור חושך' במכוון, והוא סוד חסד וגבורה כנודע'. ט. 'אשריהם הצדיקים שהם הופכים מידת הדין למידת הרחמים'. וע"ע סוכה יד.

ה. עיין זוה"ק ח"א ב: וע"ע פרי עץ חיים שער הזמירות פ"ה, משנת חסידים מס' תיקון תפילין פ"א. וראה שו"ע הרב או"ח סי' לו ס"ב: 'ועל פי קבלת האר"י ז"ל כל הצד"י שבתפילין יהא ראש ימין כמו יו"ד הפוכה, ושמאלה נו"ן כפופה'. ו. עיין ברכות ד: 'אמר רבי יוחנן מפני מה לא נאמר נו"ן באשרי מפני שיש בה מפתן של שונאי ישראל דכתיב (עמוס ה, ב) 'נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל'. אמר רב נחמן בר יצחק אפילו הכי חזר דוד וסמכן ברוח הקודש שנאמר (תהלים קמה, יד) 'סומך ה' לכל הנפלים'. ז. עיין זוה"ק ח"א רכח. וראה עוד פרדס רימונים שער ערכי הכינויים פ"א ערך אלה. וע"ע מאורי אור מערכת אל"ף אות פא:

הַרְחַמִּים, וְזֶה הָיָה עֵקֶר כְּוִנַּת הַבְּרִיאָה
לְהַפְּךָ חֲשׂוֹכָא לְנִהוּרָא:

וּמָה יָפָה מֵאֲמַר הַמּוֹדֵד זַלְלָהּ שְׁפָרְשׁ
מֵאֲמַר חַז"ל (חגיגה ג.) 'טַף לְמָה
בָּאִים כְּדֵי לְתַן שְׁכָר לְמַבְיְאֵיהֶם, וּפִרְשׁ
הוּא זַלְלָהּ "טַף" הוּא בְּחִינַת הַקְּטָנוֹת
בְּחִינַת גְּבוּרוֹתֵי הַבְּלִי עוֹלָם הַזֶּה וְתַאֲוֹת
גְּשָׁמִיִּים, 'לְמָה בָּא כְּדֵי לְתַן שְׁכָר טוֹב
לְמַבְיְאֵיהֶם, רְצָה לֹאמַר לְיִשְׂרָאֵל
שְׁמַבְיְאִים אוֹתָם לְמִקּוֹרָם וּמַעֲלִים אוֹתָם
לְשָׂרְשָׁם לְבְּחִינַת יו"ד בְּחִינַת חֲכָמָה שְׁבוּ
נִבְרָאוּ כְּנֶאֱמַר לְעֵיל, וְדַבְּרִי פִי חֲכָם חֵן:

הגשמיזם באה
לעולם לישראל
שמעלים אותם
לשורשם

פְּרוּשׁ, יִשְׂרָאֵל מִיַּחְדִּים כָּל הַשְּׂבָעָה
מִדּוֹת שְׁלֵהֶם לְה' לְבְּחִינַת א'
אֵלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, כְּמֵאֲמַרֵּיב 'הַמְּלֶךְ
הַמְּרוֹמֵם לְבַדּוֹ מֵאֲזוֹ, רְצָה לֹאמַר שְׁמֶלֶךְ
מְלִכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרוֹמֵם
לְבַדּוֹ מֵאֲזוֹ מִן בְּחִינַת אֲזוֹ, רְצָה לֹאמַר
עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל שְׁמִיַּחְדִּים א' עִם ז',
פְּרוּשׁ שְׁמִיַּחְדִּים בְּחִינַת יְחִוּדוֹ וְאֵלוֹפוֹ שֶׁל
עוֹלָם שְׁמֶרְמְזוּ בָּאוֹת א"י וְשְׂבָעָה מִדּוֹתֶיהָ
שְׁמֶרְמְזוּ בָּאוֹת ז"י:

כְּמֵאֲמַר הַפְּתוּב (משלי יג, כה) 'וְצַדִּיק אֵכֵל
לְשֶׁבַע נִפְשׁוֹ וְגוֹ', רְצָה לֹאמַר

הקב"ה
מתרומם ע"י
שישראל
מייחדים את ז'
מידות לאלופו
של עולם

הצדיק אוכל
להשביע נפשו
הרוחנית

◆ ציונים ומקורות ◆

ד"ה ואף: זה כל האדם ותכלית בריאתו וירידתו
לעוה"ז להיות לו יתברך דירה בתחתונים דוקא
לאהפכא חשוכא לנהורא וימלא כבוד ה' את כל
הארץ הגשמית דייקא'. יא. עיין עץ חיים שער
מוחין דקטנות פ"א: 'הקטן הוא לעולם בבחינת
דין וכו', והכלל הוא כי סוד הזקנה והשיבה בו
תלוי הרחמים, והקטנות הוא אכזריות ונראה זה
בחוש העין'. יב. ברכת יוצר אור. יג. עיין
זוה"ק ח"ג לא. 'מאן הוא 'אלוף' דא קוב"ה
דאיהו אלופו של עולם, כמה דאת אמר (ירמיה ג,
ד) 'אלוף נעורי אתה'. וע"ע תולדות יעקב יוסף
פר' ויצא: 'שמעתי ממורי כי א' הוא סוד אלופו
של עולם טמיר וגניז בגויה' וכו'. וע"ע מאור
עינים פר' תרומה ד"ה אך דהנה: 'א' שהוא
אלופו של עולם, וכמו שכתוב 'אלוף נעורי
אתה', שכשם שאות א' הוא ראשון לכל
האותיות כך השי"ת הוא ראשון לכל הנמצאים'.
יד. עיין ישמח לב מס' ברכות ד"ה אך הענין הוא:
'דנודע כי כל העולם הן שבעה ימי הבנין והן
המידות שבאדם, כי הוא עולם קטן ויש בו גם כן
סוד ז' ימים אלו, וצריך העובד את הבורא ברוך
הוא להכניס את האל"ף שהוא אלופו של עולם
בשבעה ימים שלו שהן המידות הטבועות בו
מעת הוולדו להנהיגן ע"י האל"ף שממשיך
בתוכו, וזה נקרא בחינת א'ז', שהמשיך בחינת
אל"ף לז' ימים'.

י. עיין זוה"ק ח"א ד. 'קלא אהדר כמלקדמין
ואמר, עילאין טמירין סתימין פקיחי עינא, אינון
דמשטטן בכל עלמא אסתכלו וחמו, תתאין
דמיכין סתימין בחוריכוון אתערו, מאן מנכוון די
חשוכא מהפכין לנהורא, וטעמין מרירא למתקא,
עד לא ייתון הכא'. וראה ראשית חכמה שער
האהבה פ": 'אמר עוד 'פקחי עינא אינון
דמשטטן בכל עלמא, פירש מורי ע"ה שהם ז'
עיני ה' המשוטטים בכל הארץ בעולם להשגיח
במעשה בני אדם כמו שהארכנו בשער היראה,
'אסתכלו וחמו' שישגיחו למטה, וכאן פסיק
הענין ואמר עוד 'תתאין דמיכין' פי' בני אדם
התחתונים שהם ישינים בשינת העוורון עורו
לעבודת הבורא. 'מאן מנכוון די חשוכא מהפכין
לנהורא' דהיינו להפך הדין לרחמים, וזהו
כשיגבר אדם על יצרו כי היצר הרע נמשך
מהשמאל ויצר הטוב מהימין, וכאשר היצר הרע
נכנע תחת היצר הטוב נכלל השמאל בימין
והחושך מתהפך לאור ומר למתוק'. וע"ע תניא
ח"א פל"ז ד"ה והנה תכלית: 'התכלית הוא עוה"ז
התחתון, שכך עלה ברצונו יתברך להיות נחת
רוח לפניו יתברך כד אתכפיא סטרא אחרא
ואתהפך חשוכא לנהורא, שיאיר אור ה' אין סוף
ב"ה במקום החושך והסטרא אחרא של כל
עוה"ז כולו ביתר שאת ויתר עוז ויתרון אור מן
החושך מהארתו בעולמות עליונים'. ושם פל"ז